

Werktaal Nederlands

Competentieprofiel
tolken en vertalers
in Hongarije

Ondersteund door

taal:
unie

COLOFON

Dit is een verslag van een veldonderzoek uitgevoerd in het kader van het Netwerk Vakvertalen en Tolken NEM door het onderzoeksteam van Réka Eszenyi, Franciska Van Waarden en Dr. Balázs Bakó. Het onderzoek werd ondersteund door de subsidie van de Nederlandse Taalunie.

Tekst:

Réka Eszenyi

Met bijdragen van

Franciska van Waarden

Dr. Balázs Bakó

Plaats

ELTE FTT Boedapest, november 2024

Inhoudsopgave

1. Ter inleiding	4
Wat vindt u in dit verslag	
2. Wie zijn wij en wat doen wij	6
NVVT NEM een nieuw netwerk van vertalers en tolken buiten het taalgebied	
3. Uitgangspunten	10
Tolken en vertalen binnen de Neerlandistiek in Hongarije	
4. Hoe zijn we te werk gegaan	13
Methodologie van het veldonderzoek	
5. Waar zijn we achter gekomen	15
Resultaten van het veldonderzoek	
6. Leer de vertalers/tolken kennen	36
Omschrijving van beroepsprofielen	
7. Conclusie	52
Wat hebben we geleerd...	
Bijlage 1	55
Vragenlijst veldonderzoek	
Bijlage 2	63
Vragenlijst interviews met vertalers	

---

1. Ter inleiding¹

Beste lezer,

In 2022 heeft de Nederlandse Taalunie een grootschalige bevraging onder diverse afdelingen Neerlandistiek Extra Muros (NEM) uitgevoerd, waaruit is gebleken, dat er een grote navraag bestaat onder de afdelingen NEM en de studenten naar specifieke colleges vertalen en tolken. Het ontbreekt echter aan de nodige infrastructuur, (na)scholingen voor docenten en voorbeelden van best practices. Men is tot de conclusie gekomen dat de ontwikkeling van deze faciliteiten op internationaal vlak moet plaatsvinden, om de expertise van concrete docenten internationaal te kunnen delen.

Lid van de klankboordgroep en een van de twee auteurs van het eerste verslag, Marketa Štefková, ervaren vertaalster, tolk en docente Neerlandistiek aan de Comenius Universiteit in Bratislava, is na de bevraging met het initiatief gekomen om een internationaal netwerk van vakvertalers en tolken op te richten. In augustus 2022 is men op de kick off-bijeenkomst tijdens het IVN-congres in Nijmegen tot de conclusie gekomen dat er een internationaal thematisch Netwerk Vakvertalen en Tolken NEM gecreëerd moet worden van vertalers en tolken met het Nederlands als werktaal die buiten het Nederlands taalgebied actief zijn. Op die manier worden didactici, theoretici en beoefenaars van het vakvertalen en tolken met het Nederlands samengebracht om hun expertise op het gebied van het vertalen en tolken vanuit en naar het Nederlands uit te wisselen en om elkaar te ondersteunen. Het netwerk werd op 21 september 2023 om 18.00 gelanceerd tijdens de Nederlandstalige sessie van de conferentie TIC (Translation, Interpreting and Culture) 2023 in Bratislava.

Een van de doelen van het netwerk is het omschrijven van competentieprofielen van vakvertalers en tolken met de werktaal Nederlands. Op basis van deze profielen kunnen online leerlijnen ontwikkeld worden voor toekomstige vertalers en tolken wereldwijd. Deze leerlijnen worden gekoppeld aan concrete beroepsprofielen van de vakvertalers en tolken (beëdigd vertaler, sociaal tolk, conferentietolk, medisch of technisch vertaler). Voordat de competentieprofielen van vakvertalers en tolken worden vastgelegd, moeten we ons afvragen wat een dergelijke vertaler precies

---

¹ In dit verslag werden hoofdstukken uit de verslagen over Tchechie & Slowakije en Polen met aanpassingen overgenomen.

---

doet, welke teksten hij vertaalt, wie zijn opdrachtgevers zijn, met welke instrumenten hij werkt, enz. Daarom heeft de kerngroep van het Netwerk Vakvertalen en Tolken NEM, onder leiding van Marketa Štefková, besloten om een onderzoeksdesign te ontwerpen voor een grootschalig internationaal onderzoek naar het competentieprofiel van de vakvertaler en tolk met de werktaal Nederlands.

In aansluiting op het voornoemde werden twee landen in Centraal-Europa voor een vooronderzoek gekozen, namelijk Tsjechië en Slowakije. Het vervolgonderzoek binnen de regio werd op basis van hetzelfde onderzoeksdesign uitgevoerd in Hograije door Réka Eszenyi, hoogleraar aan de Vakroep voor Vertalen en Tolken (Eütvös Loránd Universiteit Boedapest), Franciska van Waarden docente en PhD studente, beide en gecertificeerde tolken en vertalers Nederlands en Dr. Balázs Bakó jurist, PhD student.

In dit verslag willen we vooral uiteenzetten wat het doel is van het nieuw opgerichte Netwerk voor vakvertalers en tolken met het Nederlands als werktaal. We beschrijven hoe we te werk zijn gegaan in de voorstudie, wat onze uitgangspunten waren en welke resultaten we in de pilootfase hebben behaald.

Aangezien de diversiteit van onze respondenten opvallend was, willen we benadrukken dat het Netwerk zal fungeren als een platform voor neerlandici (tolken en vertalers) met uiteenlopende werkprofielen die het Nederlands als gemeenschappelijke basis delen. Om dit voldoende te illustreren, hebben we in totaal twee vertalers en tolken uit Hongarije geselecteerd. In dit rapport stellen we hen graag aan u voor, zodat we de vaak anonieme of onzichtbare persoonlijkheden achter de duizenden pagina's gespecialiseerde, zakelijke, juridische, administratieve en andere teksten, evenals de uren aan tolkdiensten, in de schijnwerpers kunnen zetten.

We laten zien dat een vertaler en/of tolk met het Nederlands als werktaal een zeer diverse achtergrond en opleiding kan hebben, en dat zij hun tolk- en vertaaldiensten vaak combineren met andere activiteiten.

Het verslag eindigt met een visie voor de toekomst die samengesteld werd op grond van een daarmee samenhangend gedeelte van onze vragenlijst en onze concluderende bevinding. Last but not least, we willen ons richten op de aanwerving van nieuwe leden, zodat het NVVT NEM tot een groeiend platform voor geïnteresseerde experts uit kan groeien. Meer informatie over het lidmaatschap is nu al te vinden zijn op de recent ontstane website van het netwerk: www.nvvtnem.eu.

Auteurs

---

2. Wie zijn wij en wat doen wij

NVVT NEM een nieuw netwerk van vertalers en tolken buiten het taalgebied

De voornoemde grootschalige bevraging van de Taalunie in 2022 binnen de Internationale Neerlandistiek met feedback van 46 afdelingen Nederlands wereldwijd heeft laten zien, dat het aanbod en de behoeften sterk tussen de afdelingen variëren. De meeste bieden diverse tolk- en vertaalsubdisciplines aan, met focus op het vertalen uit het Nederlands. Literair vertalen en vakvertalen worden het meest aangeboden, terwijl docenten vaak een dubbele rol hebben als filoloog en tolk/vertaler. Uitdagingen omvatten gebrek aan vertaaltechnologische expertise en financiële middelen. De behoeften omvatten bijscholing in vertaaldidactiek en vertaaltechnologie, waarbij docenten aangeven online cursussen of workshops te waarderen. Uit de bevraging blijkt dat er ook behoefte is aan meer samenwerking en netwerken. Over het algemeen lijkt er vraag te zijn naar tolken en vertalers, maar er is behoefte aan verbeterde expertise en middelen in het onderwijs en de opleiding van vertalers.

In aansluiting op de bevraging formuleerde de Taalunie samen met relevante partners haar prioriteiten voor het vertaalbeleid in de komende jaren. Het document onder de titel Vertaalslag. Wat is nodig voor een gezonde vertaalsector in en uit het Nederlands? worden drie prioritaire probleemgebieden genoemd die het beleid moet aanpakken (p.37). De eerste prioriteit is het motiveren en ondersteunen van nieuwe en bestaande vertalers. Daarnaast vindt de Taalunie het belangrijk om de sector te helpen aanpassen aan de digitale transitie en de derde prioriteit is het verhogen van de kwaliteit en diversiteit binnen de vertaalsector. In lijn met deze prioriteiten heeft de Taalunie in 2023 meerdere projecten voor de realisatie van de voornoemde doelen ondersteunt. Onder andere ook de oprichting van het internationale Netwerk voor vakvertalers en tolken, en studenten en docenten Neerlandistiek met belangstelling voor het vertalen en tolken.

Oprichting

- Het Netwerk Vakvertalen en Tolken NEM (hierna NVVT NEM) werd opgericht in Bratislava op 21 september 2023, en verenigt vertegenwoordigers van

---

academische en niet-academische instellingen die betrokken zijn bij de opleiding en training van vertalers en tolken. Het is opgericht om de implementatie van het NVVT NEM-kader te vergemakkelijken. Het Netwerk streeft ernaar de kwaliteit van vertalingen in Europa en daarbuiten te bevorderen en daarmee de taalkundige diversiteit te stimuleren.

- NVVT NEM is een netwerk van vakvertalers en tolken, studenten Neerlandistiek, docenten met belangstelling voor (het opleiden en trainen van) vakvertalers en tolken uit en naar het Nederlands, en docenten die bezig zijn met het doceren van tolken en vertalen met werktal Nederlands. Het Netwerk maakt zich sterk voor een professionalisering van het beroep van vakvertalers en tolken. Het NVVT NEM-project wordt gefinancierd door de Taalunie.

Doelen

De reden voor de oprichting van het Netwerk is de behoefte om didactici, theoretici en beoefenaars van het vertalen en tolken met het Nederlands als werktal samen te brengen om het vakvertalen en tolken vanuit en naar het Nederlands buiten het Nederlandse taalgebied te ondersteunen. Daarvoor wil het Netwerk in de komende jaren concrete stappen zetten voor het promoten van het werk van vakvertalers en tolken Nederlands door middel van:

- het bevorderen van de zichtbaarheid van vakvertalers en tolken met de werktal Nederlands door onder andere een facebook met profielen van vakvertalers en tolken op de website van het Netwerk;
- het analyseren competentieverwerving in vakvertalen en tolken op basis van wetenschappelijk onderzoek
- het verzamelen en uitwisselen van didactische praktijken op het gebied van vakvertalen en tolken;
- het bevorderen van activiteiten voor levenslang leren en ontwikkelen van relevante competenties van vakvertalers en tolken, onder andere door het organiseren van nascholingen, thematische sessies op conferenties, zomerscholen, e.a.;
- het verlenen van deskundig advies over het beleid voor vertalen en tolken en de opleiding van vertalers en tolken;
- het ondersteunen en uitvoeren van projecten die bijdragen aan de opleiding en training van vakvertalers en tolken;
- het bevorderen van de status en zichtbaarheid van vertalers en tolken met de werktal Nederlands;
- het promoveren van het culturele belang en de culturele voordelen van professionele diensten van vakvertalers en tolken;
- het ondersteunen van alle andere activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen.

Kerngroep

De kerngroep, die het Netwerk onder leiding van Marketa Štefková heeft opgericht, wordt gevormd door ervaren vertalers/tolken en docenten Nederlands uit vijf landen van de extramurale Neerlandistiek:

Réka Eszenyi - Eötvös Loránd Universiteit Boedapest, Hongarije

Paola Gentile - Universiteit van Trieste, Italië

Pavlína Knap-Dlouhá - Palacký Universiteit Olomouc, Tsjechië

Marketa Štefková - Comenius Universiteit Bratislava, Slowakije

Katarzyna Tryczyńska - Universiteit Wrocław, Polen (tot 22 september 2023)

Muriel Waterlot – Katholieke Johannes Paulus II Universiteit Lublin, Polen

Plannen

De kerngroep van het Netwerk-project wil op lange termijn **een informatieportaal, communicatie- en uitwisselingsplatform** en instrumenten voor **levenslang leren** creëren. Het portaal is gericht aan professionele vertalers en tolken, docenten tolken en vertalen Nederlands en studenten, die vergelijkbaar zijn met die voor literair vertalen. De eerste taak van dit Netwerk zou kunnen zijn het profiel van tolken en vertalers in de verschillende landen in kaart te brengen. Uit dit profiel zou dan een **competentieprofiel** kunnen worden afgeleid dat de basis zou vormen voor de ontwikkeling van een **leerlijn professioneel vertalen en een leerlijn tolken**, geïnspireerd op de leerlijn literair vertalen. Deze stappen zouden ook de basis kunnen vormen voor een later op te richten **expertisecentrum voor professioneel vertalen en tolken**, regelmatige **nascholingen** voor docenten en **zomercursussen** voor studenten.

---

3. Uitgangspunten

Tolken en vertalen studeren met werktal Nederlands in Hongarije

In Hongarije bestaat het systeem van beëdigde tolken en vertalers niet, maar volgens een ministeriele verordening van 1986 mogen tolk- en vertaaldiensten alleen worden aangeboden door gecertificeerde tolken en vertalers. De certificering kan op twee manieren gebeuren. Ten eerste door middel van het voltooien van een tolk- en/of vertaalopleiding. Met Nederlands als werktal (C) is dat mogelijk in het MA programma's voor Tolken en Vertalen (een European Masters in Translation programma voor vertalers) of de European Masters in Interpreting (EMCI) aan de Vakgroep voor Vertalen en Tolken aan Eötvös Universiteit (ELTE FTT) en in het MA programma van de Universiteit Debrecen. Ten tweede hebben ervaren tolken en vertalers een mogelijkheid om een nationale certificeringsexamen af te leggen dat elk jaar door ELTE FTT wordt georganiseerd. Voor tolken bestaat dit examen op drie niveaus: 1) verbindingstolk, 2) consecutief tolk (uit vier richtingen moeten de kandidaten kiezen: sociale wetenschappen, natuurwetenschap, economie, techniek), 3) conferentietolk. Voor vakvertalen zijn er ook vier mogelijke richtingen: sociale wetenschappen, natuurwetenschap, economie, techniek. Met een certificaat wordt tolken en vertalers berechtigd om facturen aan te maken voor hun diensten.

De huidige vakgroepen Nederlands in Hongarije aan Eötvös Universiteit (ELTE) en Karoli Universiteit (KRE) in Boedapest en Universiteit Debrecen (DE) bieden verder binnen het kader van de literatuur-, taal- en/of cultuurwetenschap wel afzonderlijke colleges vertalen en/of tolken aan.

Aan de KRE kunnen bachelorstudenten tijdens hun studie de specialisatie vertaling kiezen, waarin zij naast literaire vertaling ook werkcolleges tolken volgen. Deze specialisatie omvat daarnaast werkcolleges ondertiteling van Nederlandse en Vlaamse films. Ook tijdens de masteropleiding kunnen de studenten de richting vertaling kiezen en krijgen zij - naar keuze - colleges in literaire vertaling of technische vertaling van verschillende tekstsoorten. Naast vertaalcolleges op bachelor- en masterniveau biedt de vakgroep voor studenten die vertaler willen worden ook een vervolgopleiding voor vertalers, waarin zij praktijkgerichte vertaalcolleges volgen naar zowel het Nederlands als het Hongaars. Naast literaire vertalingen maken de studenten vertalingen van

---

religieuze, technische, juridische en unieteksten, evenals verschillende teksten uit het gebied van de sociale en geesteswetenschappen.

Vertalen aan de DE beslaat meerdere semesters in het BA programma. In de specialisatie Nederlandse zakelijke communicatie kunnen studenten vakvertalen (juridisch, toeristisch, economisch jargon) leren, en er zijn ook tolkencolleges. In de tolken-vertalers MA zijn er ook 2 semesters tolkencolleges en 4 semesters vertalen (economisch, literaire vertaling, sociale wetenschappen).

In de voornoemde Vertaalslag heeft de Taalunie de vertaalsector als een belangrijke sector aangeduid die een versterkt beleid verdient te krijgen (p. 4). De goede kwaliteit van vertalingen in en uit het Nederlands wordt benadrukt. Het belang van bekwame vertalers die kwalitatieve vertalingen produceren, wordt beschouwd als noodzakelijk voor een functionerende uitwisseling van diplomatieke, economische en culturele betrekkingen met andere landen. Hierbij wordt ook gedacht aan het leveren van volwaardige zorg op gebied van gezondheidszorg en rechtspraak aan burgers die in een democratisch land leven. Tot nu toe waren de inspanningen vooral op het literair vertalen geconcentreerd (denken we hierbij aan de oprichting van het Expertisecentrum Literair Vertalen), maar het is voortaan de bedoeling om de aandacht ook op andere vertaaldisciplines te vestigen die door recente technologische en maatschappelijke ontwikkelingen een sterke evolutie ondergaan. De globalisering en digitalisering hebben ertoe geleid dat de cultuurspecifieke aanpassing van teksten of 'lokalisatie' een belangrijke vertaalgerelateerde activiteit is geworden waarmee rekening moet worden gehouden.

Anderzijds merken we de afgelopen jaren een opvallende daling in het aantal studenten die kiezen voor een talenopleiding, wat op lange termijn kan leiden tot een tekort aan vertalers en tolken. De oorzaak hiervan zijn de lage tarieven voor vakvertalingen, literaire vertalingen en audiovisuele vertalingen. Dit staat in fel contrast met de vele eisen van het beroep.

De beschikbaarheid en laagdrempeligheid van vertaalprogramma's zoals DeepL of Google Translate (MT-tools) en generatieve AI-systemen zoals Copilot en Chat GPT (AI-tools) zorgen ook voor een groeiende onzekerheid bij toekomstige talenstudenten c.q. professionele vertalers. Het feit dat MT-tools en AI-tools gratis en daarbij meestal ook niet al te slecht vertalen, geeft ook aan opdrachtgevers de valse indruk dat menselijke vertalers niet meer onmisbaar zijn. Met nog enkele updates van de software kunnen vertalers volgens hen wellicht helemaal vervangen worden door de computer. Als we tevens voor ogen houden dat het Nederlands een relatief weinig verspreide taal is die door het Engels als internationaal geldende lingua franca verdrongen dreigt te worden, is het duidelijk dat kleine afdelingen Neerlandistiek extra muros weinig kans maken met een specialisatie in bijvoorbeeld juridisch vertalen of medisch tolken.

Tegenwoordig kunnen professionele taaldeskundigen MT-tools en AI-tools als een hulpmiddel gebruiken, maar dat houdt ook in dat ze worden blootgesteld aan technologische uitdagingen. Wegens de fluctuerende kwaliteit van de output van de machinale vertaling en vertaling door generatieve AI (die tevens ook afhangt van de taalcombinatie en vertaalrichting) gaat alle aandacht nu uit naar specifieke vertaalgerelateerde activiteiten zoals o.a. post-editing (gericht de verbetering van machinevertaling) en pre-editing (die gericht is op het optimaliseren van de kwaliteit van machinevertaling door bewerking van de brontekst), en het managen van grotere vertaalprojecten. Om deze nieuwe ontwikkelingen en processen te kunnen bijhouden, zouden er bijscholingen en terminologiedatabases beschikbaar gesteld moeten worden die in deze behoeften zouden voorzien. De Taalunie spreekt in dit verband zelfs over het onderhoud en de aanvulling van digitale taalinfrastructuur:

De taal staat er nu digitaal goed voor, maar investeringen zijn nodig om die positie in (ver)taaltechnologie te behouden. Dat moet gebeuren in overeenstemming met Europese juridische en ethische standaarden en normen. Het algemene publiek moet zich er bovendien van bewust worden dat veel programma's van de huidige marktleiders in automatisch vertalen die gebruikmaken van kunstmatige intelligentie risico's en beperkingen kennen op kwalitatief, ethisch en juridisch vlak. (Vertaalslag, p. 4)

De Taalunie wil zich derhalve in de komende twee jaar expliciet ervoor inzetten om de Internationale Neerlandistiek als opleider van vertalers/tolken te versterken en het vertaalvak aantrekkelijker te maken, bijvoorbeeld door de organisatie van zomercursussen, gastdocentschappen en webinars over vertalen en tolken. Een goede kennis- en expertise-uitwisseling stelt ook het netwerken voor.

In 2023 zijn twee nieuwe vertaalnetwerken van de Internationale Neerlandistiek gericht op vertalen en tolken gelanceerd: Het PETRA-NED (voor afdelingen die onderwijs geven in opleiding literair vertalen) en uiteraard het Netwerk Vakvertalen en Tolken NEM (NVVT NEM). Hun activiteiten worden door de Taalunie ook via de website Mijn Nederlands ondersteund, waar ook voortaan informatie te vinden zal zijn over verdere ontwikkelingen van deze netwerken waarin vakgroepen Neerlandistiek wereldwijd actief zijn om hun vertaalonderwijs vorm te geven.

NVVT NEM stelde zich als één van de eerste doelen een grondig onderzoek van de vertaalmarkt. In 2023 werd een voorstudie uitgevoerd in twee landen van de leden van de kerngroep, namelijk in Tsjechië en Slowakije. Het onderzoeksdesign dat getest werd in deze twee landen wordt in de komende jaren gebruikt om het onderzoek uit te breiden ook naar andere landen van de Europese Unie.

In 2024 werd in Italië, Hongarije en Polen, waar drie andere leden van de kerngroep van het Netwerk aanwezig zijn, hetzelfde onderzoeksdesign toegepast. In het

---

volgende hoofdstuk wordt omschreven hoe we in het kader van dit onderzoek te werk zijn gegaan. We presenteren niet alleen de onderzoeksresultaten, maar ook de interviews met enkele vertalers en tolken die in de talencombinaties Nederlands-Hongaars en Hongaars-Nederlands actief zijn.

---

4. Hoe zijn we te werk gegaan

Methodologie van het veldonderzoek

Het uitgevoerde veldonderzoek is gericht op het vakvertalen en tolken in de combinatie Nederlands-Hongaars en Hongaars-Nederlands. Het netwerk NVVT NEM is wellicht in de eerste plaats bedoeld voor neerlandici extra muros dus in deze eerste fase van het onderzoek hebben we op collega's die werkzaam zijn in Hongarije geconcentreerd. We hoopten dat het ons een beter inzicht zou geven in de situatie op de vertaal- en tolkmarkt en dat het een interessante vergelijking zou opleveren met name wat de honoraria, tarieven en de instapeisen voor vertalers en tolken betreft.

We hebben een lijst samengesteld met actieve vertalers en tolken in combinatie Nederlands-Hongaars in Hongarije. Deelnemers waren niet eenvoudig te vinden in land waar geen officiële register van tolken en vakvertalers wordt bijgehouden. We hebben ook in de registers van beroepsverenigingen van vertalers en tolken gezocht (MFTE, Szoft, fordit.hu). Vervolgens hebben we contact opgenomen met de vakgroepen Neerlandistiek aan de ELTE, KRE en DE. We hebben ze geïnformeerd over de oprichting van het netwerk NVVT NEM en gevraagd om contact met ons op te nemen als ze professionele vertaler of tolk waren. Daarnaast hebben we ook de freelancedatabases (portalen en facebookgroepen) doorzocht in Hongarije.

Vervolgens hebben we op basis van de vragenlijst van de voorstudie van Marketa Štefková & Pavlína Knap-Dlouhá voor Tsjechië en Slowakije (2023) een vragenlijst gemaakt voor Hongarije, en daarmee basisdata verzameld voor de afbakening van competentieprofielen van professionele vertalers en tolken.

De aangepaste vragenlijst bestond net als het origineel uit 41 vragen. De vragenlijst werd in de periode van 16 april t.e.m. 21 juni 2024 in een totaal van vier rondvragen persoonlijk via het internet gestuurd naar het adres van respondenten. We hebben de respondenten gevraagd of ze verdere collega's kunnen aanbevelen. De vragenlijst bevatte zowel meerkeuzevragen als open vragen. Qua inhoud dekken de vragen veel diverse gebieden zoals opleiding, werkervaring, tarifiering en andere gegevens van de respondenten. Verder vroegen we naar de vertaaltools die ze gebruiken, de manier waarop ze omgaan met concurrentiedruk, hoe ze hun toekomst zien en uiteraard of ze er belang bij hebben om meer met collega's samen te werken en elkaar te ondersteunen, mede door lid te worden van het netwerk NVVT NEM.

Tijdens de onderzoeksperiode april-september 2024 kregen alle respondenten de kans om de vragenlijst online in te vullen. In juni 2024 ontvingen we een totaal van 22 correct ingevulde vragenlijsten. Naar schatting hebben we 50% van alle tolken en vertalers in Hongarije bereikt. De resultaten van ons veldonderzoek zullen in het volgende gedeelte uitgebreid gepresenteerd worden. We hebben hiermee waardevol materiaal verzameld dat gebruikt zal worden bij de formulering van de competentieprofielen, en bij het samenstellen van leerlijnen voor vertalers en tolken met Nederlands als werктаal die in- en buiten het Nederlandse taalgebied werkzaam zijn.

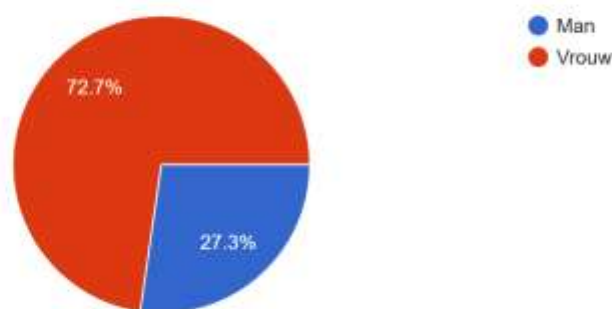
5. Waar zijn we achter gekomen

Resultaten van het veldonderzoek

Vraag1 – Geslacht

De eerste vraag ging over het geslacht van de respondenten. Uit de vragenlijst blijkt dat het merendeel van de vertalers en tolken in de combinatie Nederlands-Hongaars van het vrouwelijk geslacht is (72,7%), terwijl het mannelijk geslacht slechts een minderheid vormt met 27,3% van het aantal respondenten.

1. Geslacht
22 responses

Vraag 2 – Wat is uw hoogste opleidingsniveau en bij welke instelling?

De respondenten beantwoordden deze vraag zonder opties, en vulden de namen in van de instellingen waar ze gestudeerd hebben, of wat voor soort opleiding ze als hoogste hebben gevolgd. 17 (77,2%) van de 22 respondenten hebben aangegeven een universitaire diploma te hebben (een heeft een BA, de rest een MA diploma). 5 respondenten hebben een PhD (22,8%).

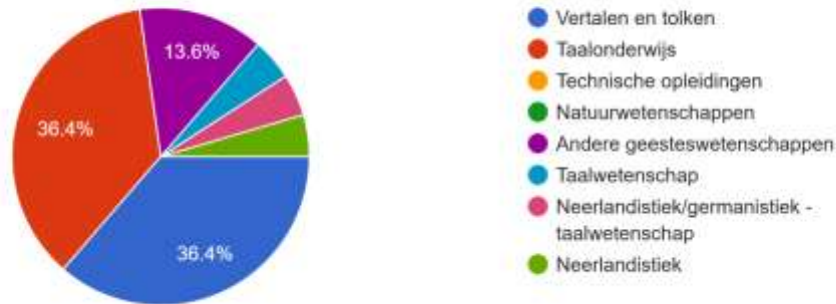

Vraag 3 – In welk vakgebied bent u afgestudeerd?

De vraag peilde naar de studieachtergrond van de respondenten. 36,4% studeerde vertalen en/of tolken, 36,4% studeerde talen en 13,6% studeerde andere geesteswetenschappen. Twee gaven Neerlandistiek aan en één taalkunde.

3. In welk vakgebied bent u afgestudeerd?

22 responses

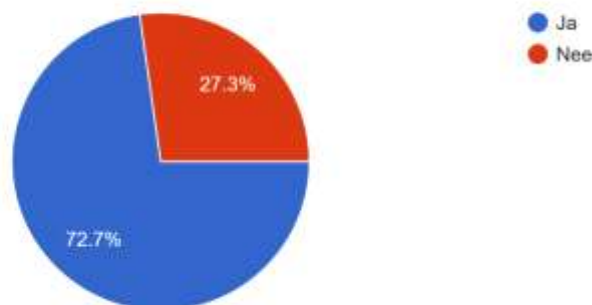

Vraag 4 – Heeft u een opleiding als tolk of vertaler?

Op de vraag of ze een kwalificatie als tolk of vertaler hadden, antwoordde 72,7% (17) van de respondenten ja en 27,3% nee. Dit betekent dat bijna driekwart van de respondenten gekwalificeerde vertalers en/of tolken zijn.

4. Heeft u een opleiding als tolk of vertaler?

22 responses

Vraag 5 - Als u de vorige vraag met ja hebt beantwoord, welke vertaalopleiding hebt u gevolgd? (Workshops, cursussen, universitaire studies, postdoctorale studies, enz.)

Bij deze vraag gaven 12 respondenten een antwoord. 7 hebben universitaire, 1 heeft specifiek een tolk/vertaler masteropleiding gevolgd. Twee respondenten hebben postdoctorale studies in tolken en vertalen gevolgd, een heeft aangegeven aan een workshop te hebben deelgenomen. Twee respondenten hebben het nationaal examen voor tolken/vertalen afgelegd.

Vraag 6 - Als u zich niet meer met vertalen en tolken in combinatie Hongaars-Nederlands bezighoudt, geef dan aan waarom u gestopt bent, en hoeveel jaar u actief bent geweest.

6 respondenten hebben op deze vraag gereageerd met de volgende:

- 1) Ik ben er nog af en toe bezig mee.
- 2) Tegenwoordig hou ik me maar met tolken in de combinatie Hongaars-Nederlands-Hongaars bezig. Vertalen doe ik sinds enkele jaren niet meer, omdat er in Hongarije geen vraag meer is naar Hongaars-Nederlandse vertalingen resp. vertalingen in deze talencombinatie slecht worden betaald.
- 3) Ik ben 40 jaar actief, nooit gestopt maar minder vertaald en meer getolkt.
- 4) Ik ben 3 jaar actief geweest, en ik ben nu met zwangerschapsverlof.
- 5) Geen tijd naast onderwijs en familie. Ongeveer 20 jaar.
- 6) 1,5 jaar ongeveer; ik heb het gestopt omdat ik het moeilijk was om klanten/banen te krijgen.

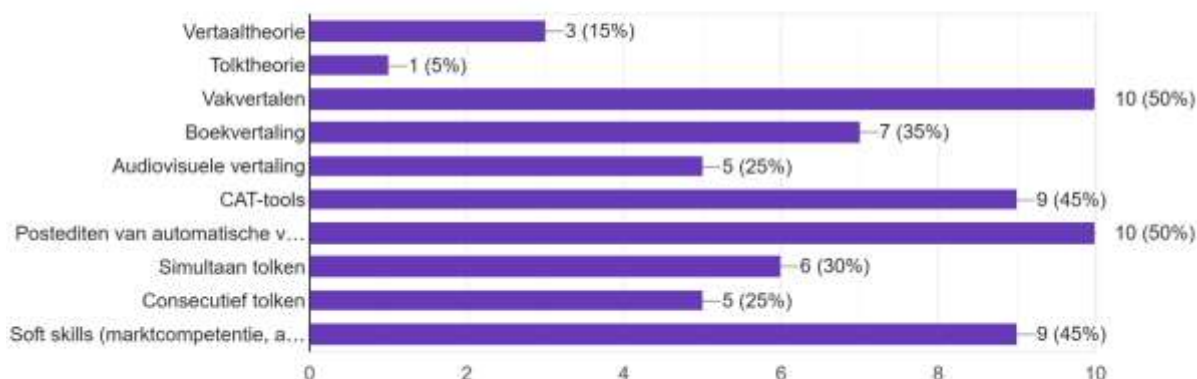
In het eerste geval zien we een verschuiving van de hoofdactiviteit naar andere soorten werk. In het tweede en derde geval is de hoofdactiviteit verschoven van vertalen naar tolken. In het vierde en vijfde geval hebben gezins- en andere verplichtingen de vertaal- en tolkactiviteiten verdrongen. De 6^e respondent slaagde er niet in voldoende opdrachten te krijgen.

Vraag 7 – Op welke gebieden zou u graag een betere opleiding en training zien voor uw praktijk? (meerdere antwoorden mogelijk)

Op deze vraag hebben 20 respondenten een of meerdere antwoorden gegeven. Van de onderwerpen in de vraag waren vakvertaling en post-editing van machinevertaling (MTPE) het populairst, met elk 10-10 stemmen. De op één na populairste onderwerpen waren CAT-tools en soft skills (9-9 stemmen). Boekvertaling kwam op de derde plaats met 7 stemmen, en simultaanvertaling kwam op de vierde plaats. Consecutief tolken stond op de 5e plaats met 5 stemmen. Vertaaltheorie kreeg 3 stemmen en tolktheorie maar 1. Uit de resultaten blijkt dat het vooral vertalers zijn die zich bezighouden met het idee van bijscholing en ze willen meer weten over de nieuwe technologische tendensen in het vak.

7. Op welke gebieden zou u graag een betere opleiding en training zien voor uw praktijk? (meerdere antwoorden mogelijk)

20 responses

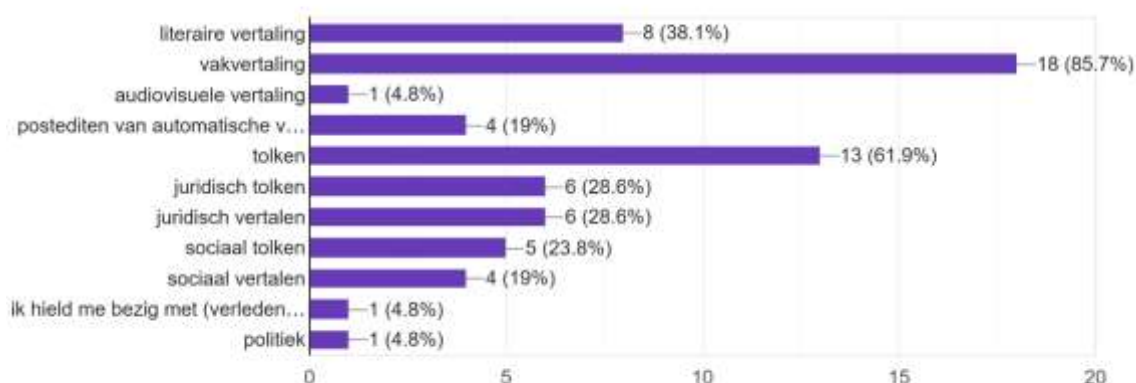

Vraag 8 – Ik hou me bezig met: (meerkeuze)

Vraag 8 vraagt naar de belangrijkste vertaal-/tolkactiviteit van de deelnemers. De vraag werd beantwoord door 21 respondenten, waarvan 18 zich bezighouden met gespecialiseerd vertalen, 13 zich ook bezighouden met tolken en 8 met literair vertalen. Tussen de 6 en 6 respondenten gaven juridisch vertalen en tolken aan, 5 respondenten gaven gemeenschapstolken aan, 4 respondenten MTPE en sociaal tolken. 1 persoon gaf audiovisuele vertaling en politieke vertaling aan en 1 persoon gaf alleen aan dat deze activiteiten hij/zij alleen in het verleden heeft uitgeoefend.

8. Ik hou me bezig met: (meerkeuze)

21 responses

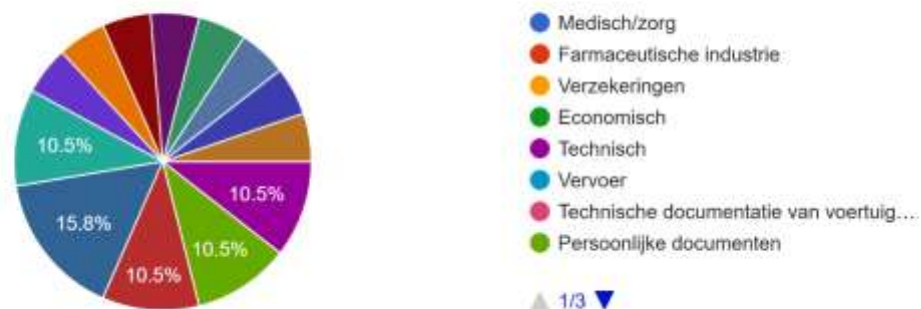
Vraag 9 – In welke domeinen vertaalt u de grootste omvang teksten?

Bij vraag 9 zien we dat vertalers met werktaal (nederlands in een zeer brede domein teksten vertalen. Er werden 13 verschillende domeinen aangegeven. Strafrecht komt 3 keer, arbeidsrecht, burgerlijk recht, persoonlijke documenten en technische teksten

komen elk 2 keer voor. Verder komen de volgende domeinen een voor: cultuur, EU, kunstgeschiedenis, marketing, media, alle soorten juridische teksten, nieuwsartikelen en boeken (geeteswetenschappen), onderwijs. De reden hiervoor dat er in het geval van Hongaars en Nederlands vertalen tussen twee relatief kleine talen en markten gaat in een vertaalmarkt met relatief weinig deskundigen. Dit maakt het moeilijk voor vertalers om in maar één specialisite te werken en ze zijn in meerdere domeinen thuis en nemen opdrachten van een breed scala. Maar tegelijkertijd zien we dat de domeinen van recht onder een gemeenschappelijk noemer kunnen worden verzameld. Het domein van EU staat voor een vertaler die uitsluitend voor een Europese instelling werkt.

9. In welke domeinen vertaalt u de grootste omvang teksten?

19 responses

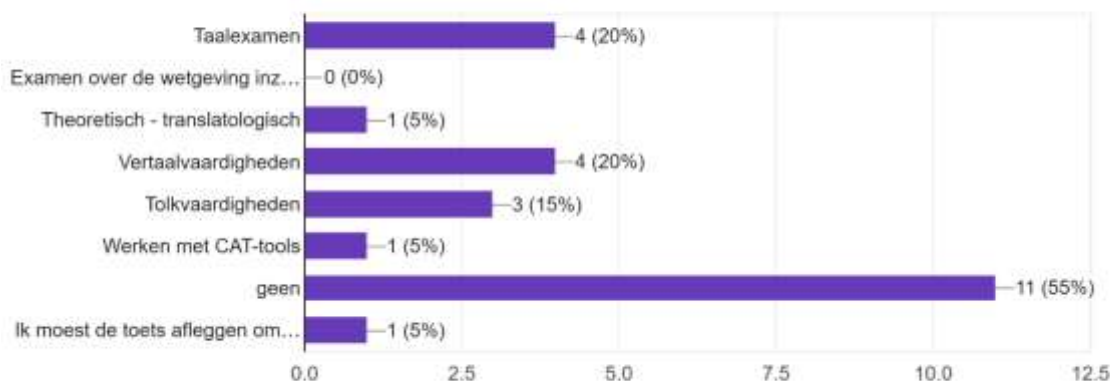

Vraag 10 – Heeft u een examen/test moeten afleggen om het vertalen en tolken in een bepaalde specialisatie/voor een bepaalde opdrachtgever of instelling te mogen uitoefenen? (meerkeuze)

Wat examencertificaten betreft heeft de helft van alle respondenten helemaal geen examen moeten afleggen om tolk-/vertaalopdrachten te kunnen uitvoeren. 2 respondenten hebben geen antwoord gegeven op deze vraag. Zes respondenten hebben een vertaal- en vier een tolkexamen afgelegd bij het nationale examencommissie voor tolken en vertalers. Vier rspondenten hebben vermeld dat ze een taalexamen nodig hadden en een persoon heeft aangegeven om ook een examen te hebben voor het gebruiken van CAT-tools.

10. Heeft u een examen/test moeten afleggen om het vertalen en tolken in een bepaalde specialisatie/voor een bepaalde opdrachtgever of instelling te mogen uitoefenen? (meerkeuze)

20 responses

Vraag 11 – Wie heeft het examen/de toets opgemaakt en geëvalueerd?

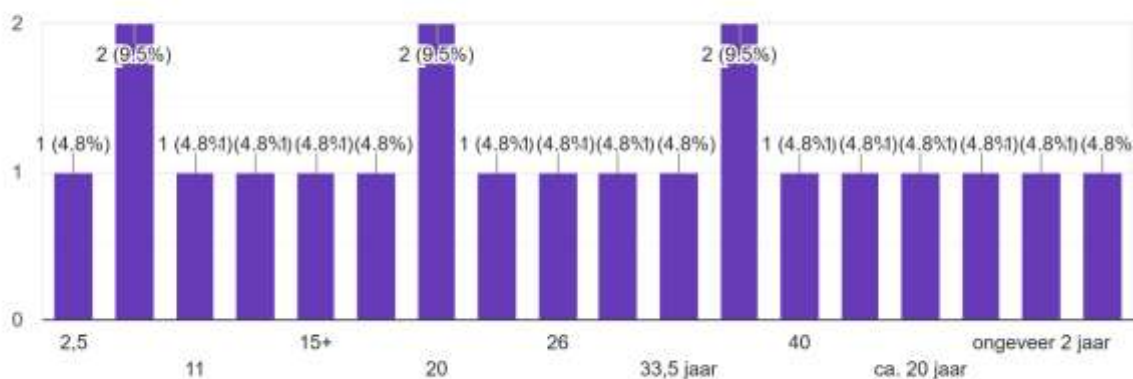
Van de 8 relevante antwoorden bleek dat in 3 gevallen het om het nationale tolk- en vertalerexamen van Eötvös Universiteit ging, in één geval hetzelfde examen van de Universiteit Debrecen, in drie gevallen werd het door Europese instellingen afgenomen (Europese instellingen, EPSO, SCIC), in één geval door *leraren/een andere vertaler*, en in één geval *niet bekend, iemand van het opdrachtgever bedrijf*.

Vraag 12 – Hoeveel jaar vertaalervaring heeft u?

Vraag 12 ging over vertaalervaring. De antwoorden kunnen op een schaal tussen 2 jaar en 35 jaar worden gevonden in de volgende orde: 35; 33,5; 33; 25-30; af en toe sinds 1997; 20;20; ca. 20; ca. 20 jaar met verschillende intensiteit; ongeveer 20; 16; 15+, 15; 11; 3; 2,5; ongeveer 2. Deze cijfers zijn in drie groetere groepen te delen: vertalers met veel ervaring, vertalers met redelijk veel ervaring en vertalers met maar een paar jaar ervaring. 21 deelnemers hebben antwoord gegeven op deze vraag.

12. Hoeveel jaar vertaalervaring heeft u?

21 responses

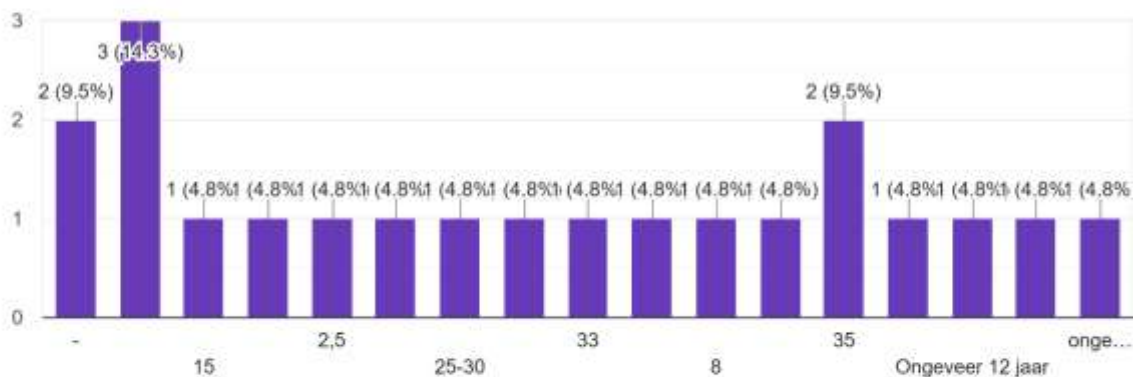

Vraag 13 – Hoeveel jaar tolkervaring heeft u?

Wat de ervaring van tolken betreft zien we een soortgelijke schaal maar van de 22 deelnemers van het onderzoek hebben 8 mensen aangegeven om geen ervaring te hebben met tolken. De rest van de antwoorden zijn als volgt: 40; 35; 35; 33,5; 33; 30; 25-30; 26; 20; 16; 15; ongeveer 12; 8, 2,5. Deze cijfers liggen hoger dan die van vertaalervaring: blijkbaar zijn de respondenten eerder begonnen met hun tolkactiviteiten dan met vertalen. Maar bij tolkervaring valt op dat terwijl bij de vraag over vertaalervaring alle 21 respondenten wat ervaring hadden, dus actief zijn of waren als vertalers, in het geval van tolken is maar ongeveer 2/3 van de respondenten, dus een kleinere kring actief bezig.

13. Hoeveel jaar tolkervaring heeft u?

21 responses

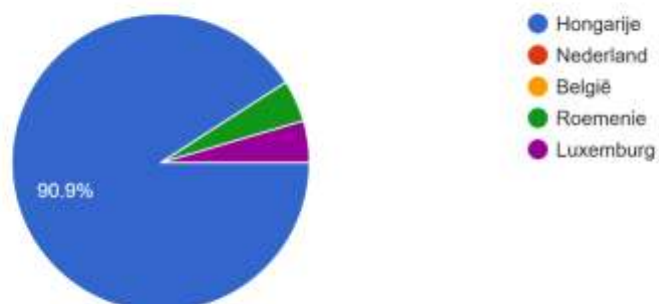

Vraag 14 – In welk land bent u gevestigd?

91% procent van de respondenten is in de hoofdstad van Hongarije actief. 1 respondent heeft aangegeven om in Luxemburg, een andere in Timisoara, Roemenie werkzaam te zijn.

14. In welk land bent u gevestigd?

22 responses

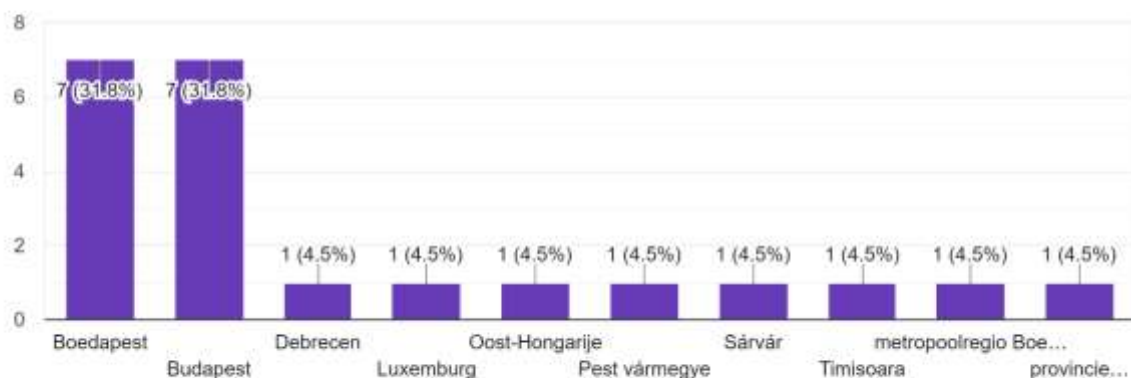

Vraag 15 – Geef aan in welke regio/stad u gevestigd bent:

Bij deze vraag gaven 14 van de 22 respondenten aan dat ze hun zetel in Boedapest, de hoofdstad van Hongarije, hadden. Drie respondenten wonen in het comitat Pest, dus dicht bij de hoofdstad. Eén respondent woont in Oost-Hongarije, één in de stad Debrecen (ook in Oost-Hongarije), één in Sárvár (West-Hongarije) en één in Timișoara, een gedeeltelijk Hongaarsstalige stad in Roemenië, nabij de Hongaars-Roemeense

15. Geef aan in welke regio/stad u gevestigd bent:

22 responses

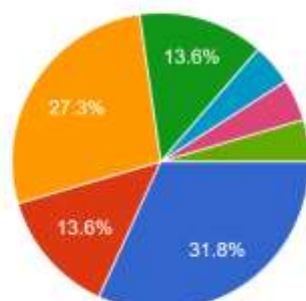

Vraag 16 – Ik ben:

Deze vraag heeft tot doel het aandeel van tolken en vertalers in de werkactiviteiten van de respondenten in kaart te brengen. Zeven respondenten (31,8%) werken uitsluitend als vertaler, zes respondenten (27,3%) werken zowel als vertaler als tolk, één respondent deed beide in het verleden, en één respondent heeft aangegeven niet regelmatig te vertalen of te tolken. Drie respondenten (13,6%) werken voornamelijk als tolk, maar vertalen af en toe ook. Drie respondenten (13,6%) werken voornamelijk als vertaler, maar tolken af en toe ook. Eén respondent is tegelijkertijd tolk, gids, tourmanager en legacy curator.

16. Ik ben:

22 responses

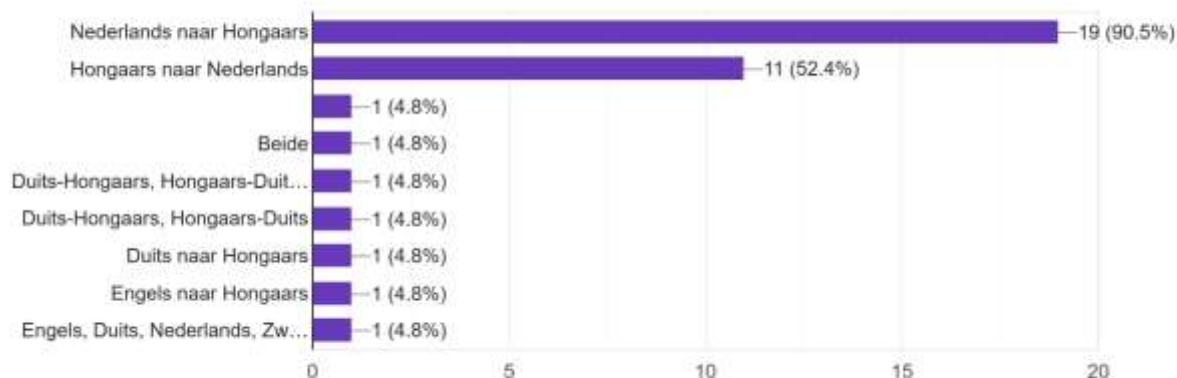

Vraag 17 – In welke talencombinatie vertaalt u? (meerkeuze)

Bij deze vraag gaven de respondenten aan in welke talencombinatie ze hun vertaalwerk uitvoeren. Van de 21 antwoorden werken 19 respondenten (90,5%) vanuit het Nederlands naar het Hongaars. Elf respondenten vertalen ook vanuit het Hongaars naar het Nederlands. Twee respondenten gaven aan in beide richtingen te werken. Daarnaast vertalen drie respondenten van Duits naar Hongaars, twee respondenten van Hongaars naar Duits, één vertaler van Nederlands naar Duits en ook van Engels naar Hongaars. Eén vertaler vertaalt teksten van Engels, Duits, Nederlands en Zweeds naar Hongaars. Bij alle respondenten zien we dus dat Hongaars in combinatie met een Germaanse taal wordt gebruikt.

17. In welke talencombinatie vertaalt u? (meerkeuze)

21 responses

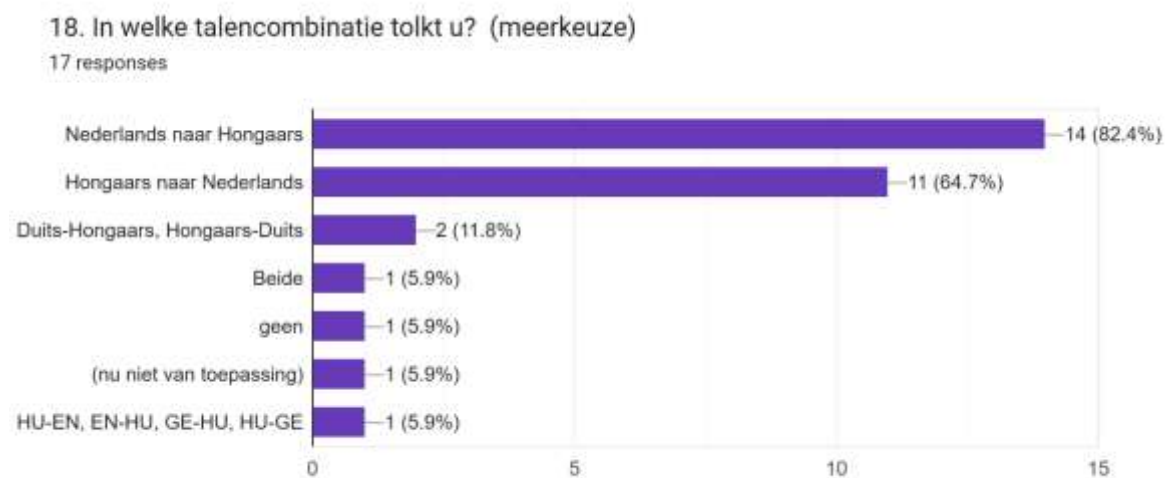
Vraag 18 – In welke talencombinatie tolkt u? (meerkeuze)

Op deze vragen hebben 17 deelnemers antwoord gegeven. 14 mensen (82,4%) tolken vanuit het Nederlands naar het Hongaars. 11 mensen (64,7%) tolken vanuit het Hongaars naar het Nederlands. Deze cijfers (en de vraag zelf) zijn moeilijk te interpreteren in de context van de tolkenmarkt, omdat in bijna alle opdrachten, zelfs bij conferentietolken, in beide richtingen getolkt moet worden. De enige uitzondering,

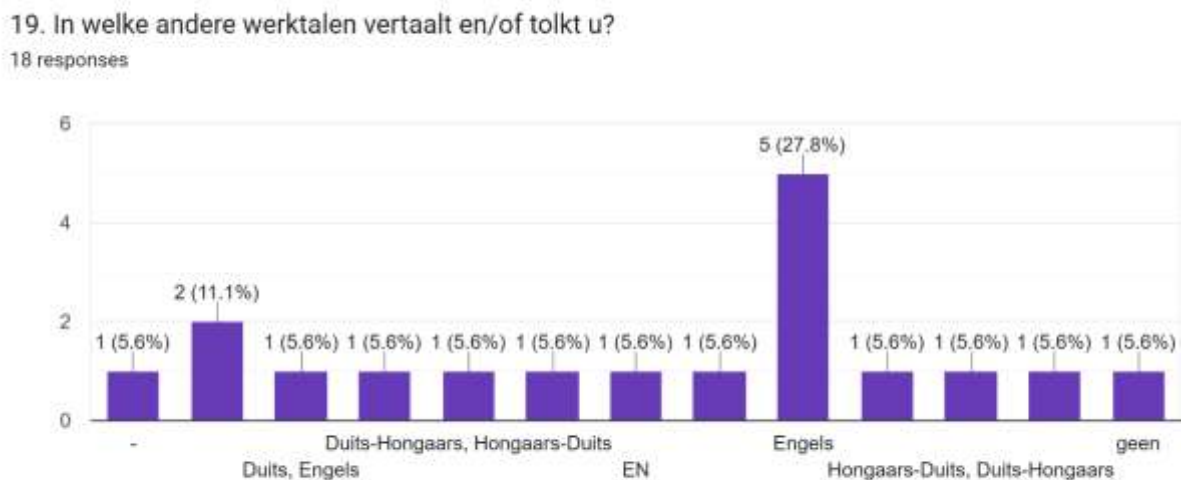
waar in maar één richting wordt gewerkt, is tolken bij de instellingen van de EU, maar bij onze populatie komt dit niet voor. Wat de respondenten wellicht bedoelden, is dat ze opdrachten aannemen waarbij één van deze richtingen dominant is.

Twee respondenten hebben aangegeven dat ze ook in de combinatie Duits-Hongaars, Hongaars-Duits tolken. Eén tolk gaf aan zowel Duits-Hongaars, Hongaars-Duits als Engels-Hongaars, Hongaars-Engels te doen. Twee respondenten hebben aangegeven dat deze vraag voor hen niet van toepassing is. Eén respondent gaf aan beide richtingen te tolken, maar dit is in de context van deze vraag niet helemaal duidelijk.

Vraag 19 – In welke andere werktalen vertaalt en/of tolkt u?

Bij deze vragen werd de respondenten nogmaals gevraagd welke andere werktalen naast het Hongaars en Nederlands ze hebben. 10 respondenten hebben het Duits, 9 respondenten hebben het Engels, en één vertaler het Tsjechisch aangegeven.

Vraag 20 – Welk percentage van uw totaal inkomen bestaat ongeveer uit inkomsten van onderstaande activiteiten (in combinatie Hongaars-Nederlands)?

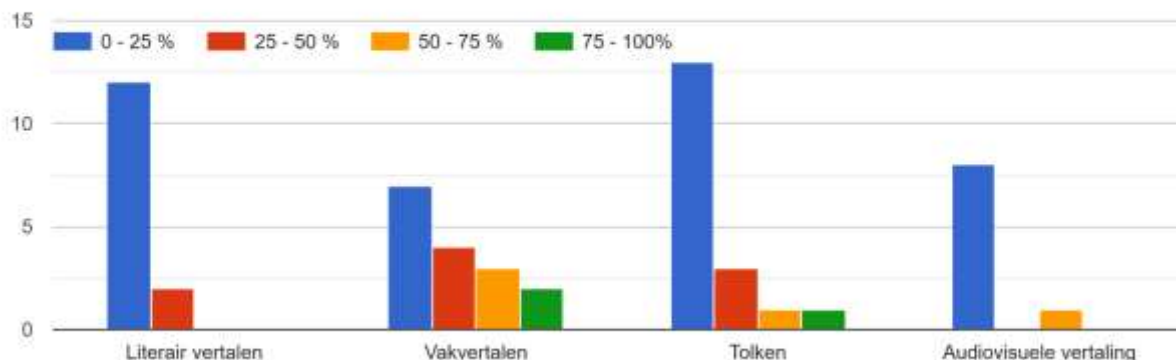
Deze vraag brengt het aandeel inkomen uit verschillende vertaal- en tolkactiviteiten in kaart. Van literair vertalen halen twee respondenten 25-50% van hun inkomen, 12 respondenten tussen 0 en 25% van hun inkomen. Er waren geen respondenten die meer dan 50% van hun inkomen uit literair vertalen halen.

Wat vakvertalen betreft, verdienen twee respondenten 75-100% van hun inkomen, 3 respondenten 50-75%, 4 respondenten 25-50% en 7 respondenten 0-25%. Zes respondenten gaven geen antwoord op deze vraag. Hieruit kunnen we afleiden dat de vraag gevoelig was, of dat wat ze met vakvertalen verdienen niet significant is, of dat ze er geen geld voor vragen.

Van tolken verdient één respondent 75-100% van zijn of haar inkomen, één respondent 50-75%, drie respondenten 25-50%, en 13 respondenten 0-25%. Hieruit blijkt dat de meeste respondenten geen regelmatige betalende tolkactiviteiten uitvoeren.

Een verdere activiteit in het palet van tolken en vertalers is audiovisuele vertaling: één respondent verdient 50-75% van zijn of haar inkomen hiermee, 8 respondenten 0-25%. 13 respondenten hebben geen antwoord gegeven op deze vraag en zijn vermoedelijk niet bezig met deze vorm van vertaling.

20. Welk percentage van uw totaal inkomen bestaat ongeveer uit inkomsten van onderstaande activiteiten (in combinatie Hongaars-Nederlands)?

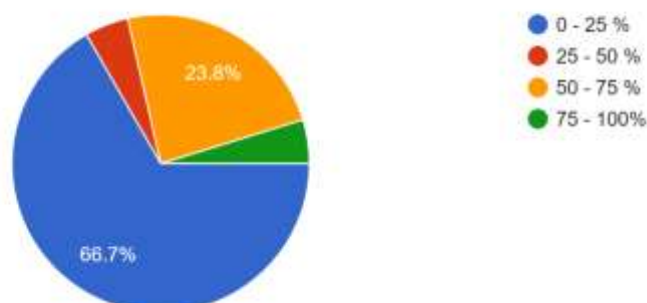
Vraag 21 – Ongeveer welk deel van uw totaal inkomen bestaat uit inkomsten van vertalen en tolken in de combinatie Hongaars-Nederlands?

Deze vraag focuseert op het inkomen uit vertaal- en tolkactiviteiten met werktaal Nederlands. 21 deelnemers hebben antwoord gegeven op deze vraag. Uit de antwoorden blijkt dat maar een respondent 75-100% van zijn of haar inkomen met het Nederlands verdient, 5 respondenten verdienen er 50-75% van hun inkomen mee, één respondent 25-50% en 14 respondenten 0-25%.

---

21. Ongeveer welk deel van uw totaal inkomen bestaat uit inkomsten van vertalen en tolken in de combinatie Hongaars-Nederlands?

21 responses

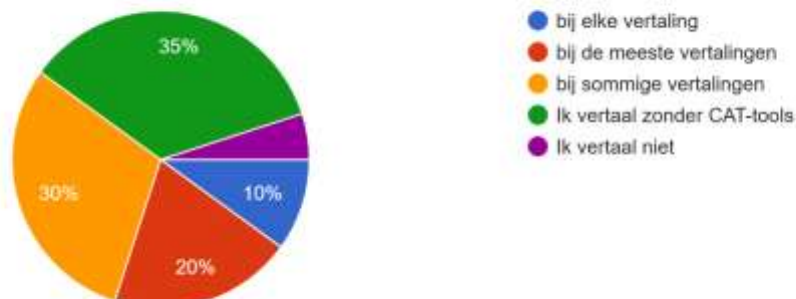
Vraag 22 – Ik gebruik CAT-tools:

Deze vraag wil ontdekken of de respondenten met CAT-tools (bijv. SDL, MemoQ) werken bij hun vertaalopdrachten. Deze software maakt het vertalen sneller en efficiënter, en bij herhalingen kan de vertaler op de vertaalgeheugens leunen. Het werken met CAT-tools vereist echter een investering van tijd en vaak ook geld (als de vertaler een eigen licentie heeft). 20 deelnemers hebben een antwoord gegeven op deze vraag, waarvan één aangaf dat hij/zij niet vertaalt. Twee respondenten gebruiken bij elke vertaling een CAT-tool, vier respondenten bij de meeste vertalingen, zes respondenten bij sommige vertalingen en zeven respondenten vertalen zonder CAT-tools.

Bij deze vraag werden de antwoorden naast het aantal jaren ervaring van de respondenten gelegd om te zien of er een verband bestaat tussen de gegevens. Degene die nooit computergesteund vertalen hebben 35, 33,5, 33, 15+, 15 en 11 jaar ervaring, dus het lijkt erop dat ze grotendeels tot de generatie behoren die nog geen training had in CAT-tools. Tegelijkertijd hebben de twee respondenten die bij elke vertaling software gebruiken 20 en 2 jaar ervaring, en onder de vertalers die bij de meeste opdrachten software gebruiken, zien we vertalers met 35 en 26 jaar ervaring. Dit geeft aan dat het gebruik van software niet typisch is voor de jongere generatie.

22. Ik gebruik CAT-tools:

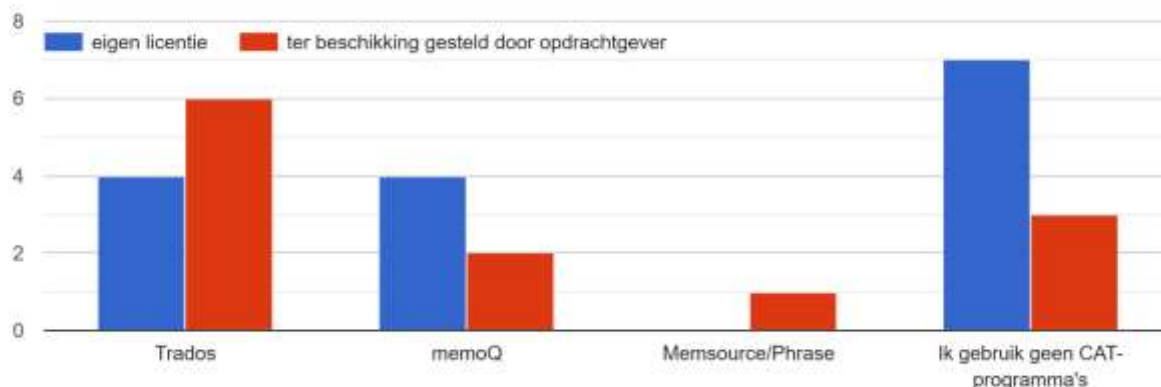
20 responses

Vraag 23 – Ik gebruik meestal: (meerkeuze)

Deze vraag brengt de type software gebruikt door de vertalers in kaart. 10 vertalers gebruiken SDL Trados, 6 daarvan krijgen dat van de opdrachtgever, 4 hebben een eigen licentie. 6 vertalers gebruiken memoQ, 2 daarvan krijgen dat van de opdrachtgever, 4 hebben een eigen licentie. Één vertaler gebruikt Memsources die daar de opdrachtgever ter beschikking wordt gesteld.

23. Ik gebruik meestal: (meerkeuze)

Vraag 24 - Als u geen CAT-tools gebruikt, geef dan de reden aan.

Bij deze vraag hebben 8 vertalers antwoord gegeven, waarvan 3 hebben aangegeven dat de vraag voor hen niet relevant is. De overige antwoorden zijn als volgt:

Ik heb te weinig opdrachten.

Teksten zijn meestal of te figuurlijk of te kort voor de moeite van CAT-projectbeheer.

Ik vertaal het liefst en redigeren biedt mij minder plezier in mijn werk.

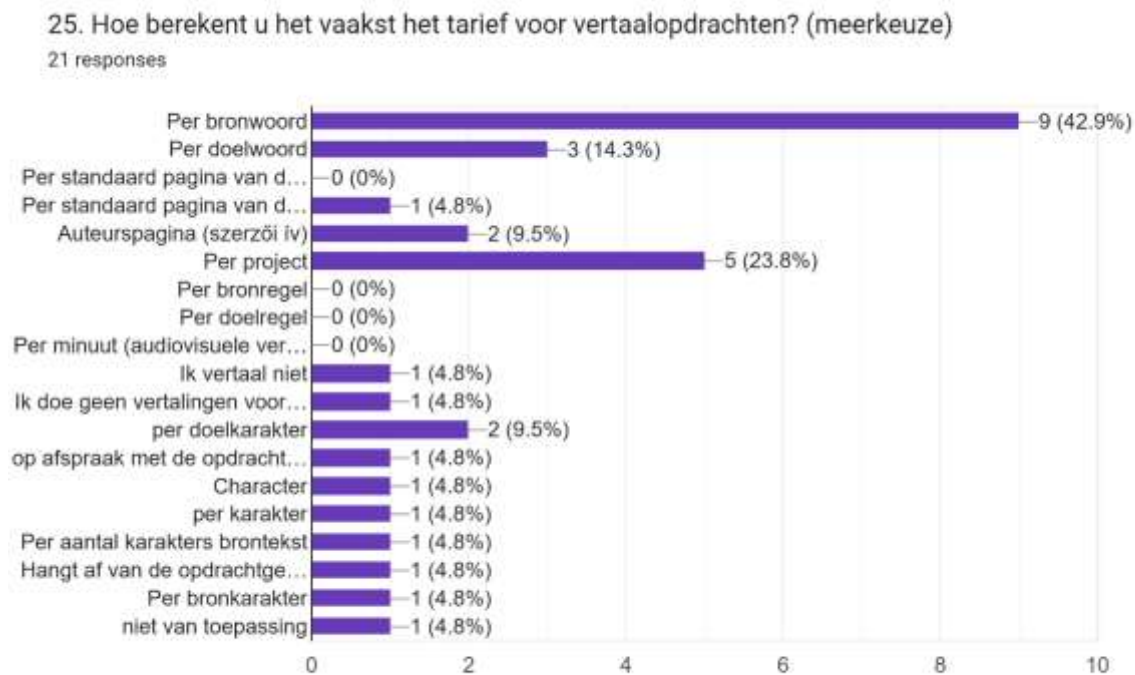
Voor het type opdrachten waar ik aan werk, heeft het geen meerwaarde.

Ik vertaal niet vaak genoeg om een CAT-tool licentie nodig te hebben.

Vier vertalers vinden het geen goede investering voor hun activiteit op de markt. Één vertaler vindt dat vertalen met een CAT-tool het plezier in haar werk zou wegnemen.

Vraag 25 – Hoe berekent u het vaakst het tarief voor vertaalopdrachten? (meerkeuze)

Deze vraag gaat over de basis van het tarief van vertalers. Meerdere antwoorden waren mogelijk. 4 respondenten gaven geen antwoord of vertalen niet (meer) voor geld. 9 vertalers gebruiken het aantal bronwoorden, 3 het aantal doelwoorden, 5 rekenen per project, 2 per doelkarakter en 2 per auteurspagina. Daarnaast zijn er individuele antwoorden. Uit de resultaten blijkt dat er grote variatie is in de basis van tarieven, waardoor de vergelijking van prijzen moeilijk is.

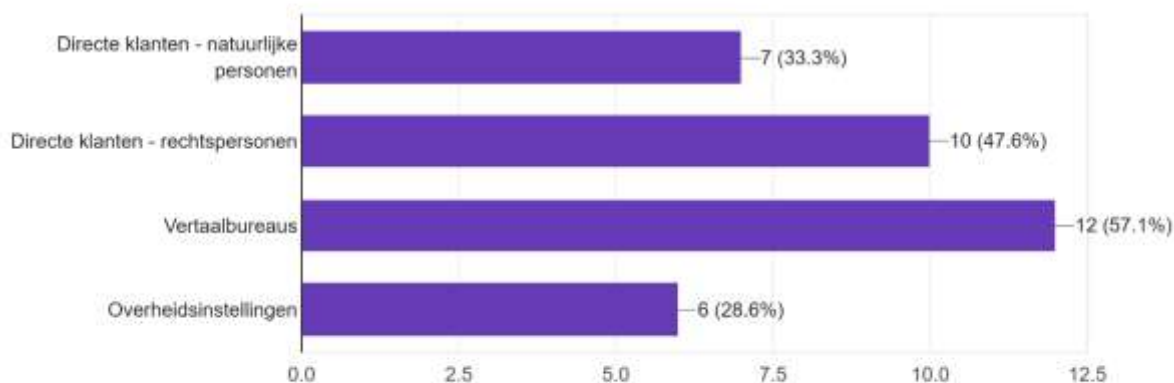

Vraag 26 – Werkt u overwegend voor

Deze vraag gaat over de cliëntèle van de vertalers en tolken. 7 respondenten (33,3%) werken voor directe klanten/natuurlijke personen. 10 (47,6%) respondenten werken voor directe klanten/rechtspersonen. 12 respondenten (57,1%) werken voor vertaalbureaus. 6 respondenten (28,6%) werken voor overheidsinstellingen.

26. Werkt u overwegend voor

21 responses

Vraag 27. Kunt u alstublieft vijf vertaalbureaus aanduiden die u het grootste omvang werk leveren?

Deze vraag heeft een aantal gevoelige reacties opgeleverd. 18 vertaalbureaus werden genoemd door de respondenten. 12 respondenten hebben het antwoord gegeven dat de vraag niet relevant was en 4 vertalers schreven dat ze hier geen antwoord op willen geven:

Hier wil ik geen antwoord op geven.

wil ik niet zeggen (bedrijfsgeheim)

Concurrentiebeding

Geheimhoudingsplicht

Vraag 28 – Hoe berekent u het vaakst het minimale tarief voor het tolken?

Deze vraag gaat terug naar de basis van tarieven, deze keer naar tolken. 10 respondenten rekenen per uur, 2 per halve dag, één per 3 uur, en één heeft geschreven:

Binnen Budapest per uur, buiten Budapest per halve dag of per uur (hangt af van de afstand Budapest en reistijd).

28. Hoe berekent u het vaakst het minimale tarief voor het tolken?

20 responses

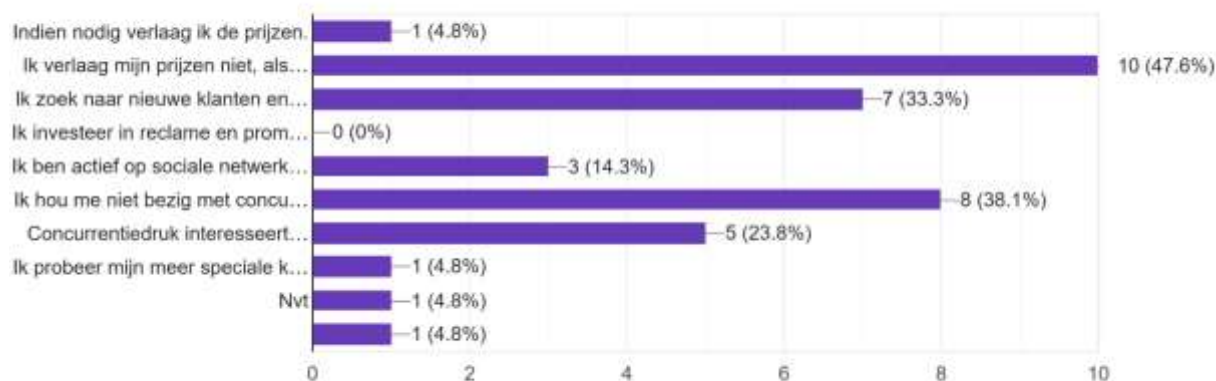

Vraag 29 – Hoe gaat u om met concurrentiedruk? (meerkeuze)

Deze vraag gaat over omgaan met concurrentiedruk. Van de 19 relevante antwoorden gaven 10 respondenten aan dat ze hun prijzen niet verlagen, 8 dat ze zich niet bezighouden met concurrentiedruk, 7 dat ze naar nieuwe klanten zoeken en met kwaliteit concurreren, 5 dat ze zich niet in concurrentiedruk interesseren, 3 zijn actief op sociale netwerken, één verlaagt de prijzen indien nodig, en één probeert zijn of haar meer speciale kant uit te buiten.

29. Hoe gaat u om met concurrentiedruk? (meerkeuze)

21 responses

Vraag 30 – Welk bedrag in EUR (reken met een koers van 400 HUF) per standaard pagina brengt u meestal in rekening bij het vertalen? (1 standaard pagina = 300 woorden, ca. 2500 tekens)

Bij deze vraag werd in kaart gebracht voor welk tarief de vertalers voor verschillende klanten werken. Van sommige respondenten hebben we achteraf, of zelfs voor het invullen gehoord dat ze vragen over tarief (30., 31) niet graag beantwoorden, dus we hebben ze erop attent gemaakt dat het niet verplicht is deze vraag te beantwoorden.

9 respondenten hebben niets ingevuld. 8 respondenten hebben het antwoord *Ik wil liever geen antwoord geven op deze vraag*. gekozen.

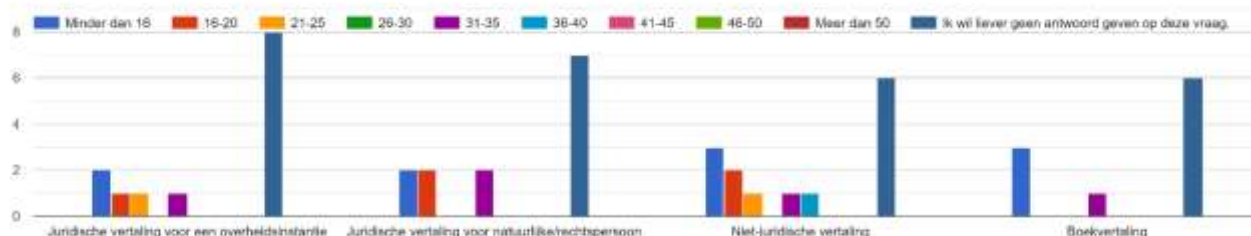
Voor het tarief voor **overheidsinstanties** hebben we 5 antwoorden gekregen: 2 respondenten gaven een tarief van minder dan 16 eurocent per auteurspagina (300 woorden, ca. 2500 tekens) aan, één respondent 16-20 eurocent, één respondent 21-25 eurocent en één respondent 31-35 eurocent.

Voor het tarief voor **juridische vertalingen** hebben we 5 antwoorden gekregen: 2 respondenten gaven een tarief van minder dan 16 eurocent per auteurspagina (300 woorden, ca. 2500 tekens) aan, twee respondenten 16-20 eurocent, en één respondent 31-35 eurocent.

Voor het tarief voor **niet-juridische** vertalingen hebben we 8 antwoorden gekregen: 3 respondenten gaven een tarief van minder dan 16 eurocent per auteurspagina (300 woorden, ca. 2500 tekens) aan, twee respondent 16-20 eurocent, één respondent 21-25 eurocent, één respondent 31-35 eurocent, en één respondent 36-40 eurocent.

Voor het tarief voor **boekvertalingen** hebben we 4 antwoorden gekregen: 4 respondenten gaven een tarief van minder dan 16 eurocent per auteurspagina (300 woorden, ca. 2500 tekens) aan, en één respondent 31-35 eurocent.

30. Welk bedrag in euro (reken met een koers van 400 HUF) per standaard pagina brengt u meestal in rekening bij het vertalen? (1 standaard pagina = 300 woorden, ca. 2500 tekens)

Vraag 31 – Welk bedrag in euro brengt u meestal per uur in rekening voor het tolken? (indien u een tarief voor een halve dag/hele dag hanteert, geef dan de omrekening per uur aan)

12 respondenten hebben niets ingevuld. 5 respondenten hebben het antwoord *Ik wil liever geen antwoord geven op deze vraag*. gekozen.

Voor het tarief voor **overheidsinstanties** hebben we 5 antwoorden gekregen: 2 respondenten gaven een tarief van 21-30 euro aan, twee respondenten 31-40 euro, één respondent 61-100 euro.

Voor het tarief voor **juridisch tolken** hebben we 6 antwoorden gekregen: 2 respondenten gaven een tarief van 21-30 euro aan, één respondent 31-40, één 41-50 respondenten 31-40 euro, één respondent 41-50, één respondent 51-60, en één respondent 61-100 euro.

Voor het tarief voor **sociaal tolken** hebben we 5 antwoorden gekregen:

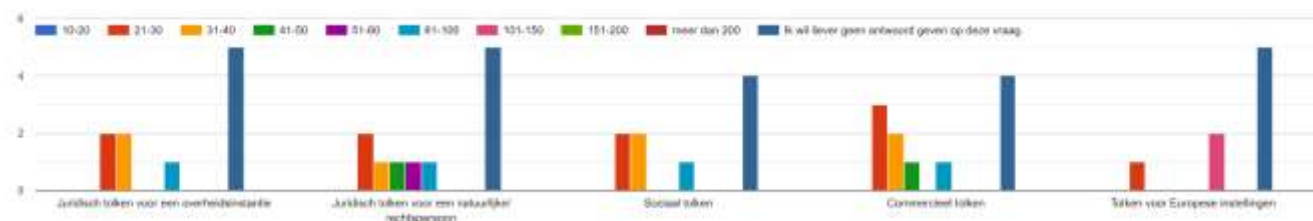
2 tolken brengen 21-30 euro in rekening, twee tolken 31-40 euro en één tolk 61-100 euro.

Voor het tarief voor **commercieel tolken** hebben we 7 antwoorden gekregen: Drie respondenten brengen 21-30 euro in rekening, twee respondenten 31-40 euro, één respondent 41-50 euro, één respondent 61-100 euro.

Voor het tarief voor tolken voor **Europese instellingen** hebben we 3 antwoorden gekregen:

Twee respondenten brengen 101-150 euro in rekening, één respondent 21-30 euro. De antwoorden op de vragen over tarieven waren heel uiteenlopend. Dit hing af van de respondent en het type opdracht. Daarnaast waren de antwoorden beperkt, omdat veel respondenten tarieven een gevoelig onderwerp vonden. Om deze redenen vonden we het niet zinvol om gemiddelden te berekenen.

31. Welk bedrag in euro brengt u meestal per uur in rekening voor het tolken? (indien u een tarief voor een halve dag/heel dag hanteert, geef dan de omrekening per uur aan)

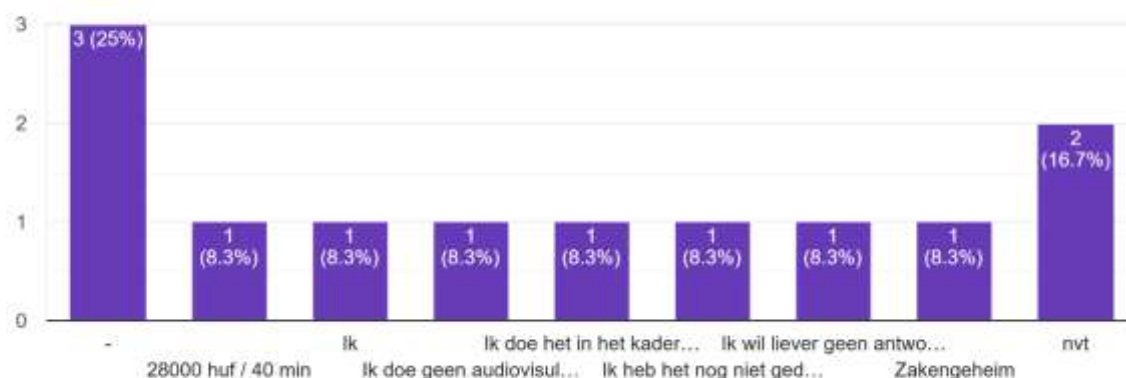

Vraag 32 – Hoeveel euro rekent u per minuut voor audiovisuele vertalingen?

Deze vraag heeft drie relevante antwoorden opgeleverd: één respondent schreef dat het tarief een zakengeheim was, een andere brengt 28000 HUF²/40 minuten in rekening en een derde doet het in het kader van projecten.

32. Hoeveel euro rekent u per minuut voor audiovisuele vertalingen?

12 responses

² Ongeveer 70 EUR in 2024.

Vraag 33 – Hoeveel standaard pagina's tekst vertaalt u ongeveer per jaar in de combinatie Hongaars-Nederlands (exclusief literair vertalen)?

Voor deze vraag hebben we maar drie relevante antwoorden gekregen:

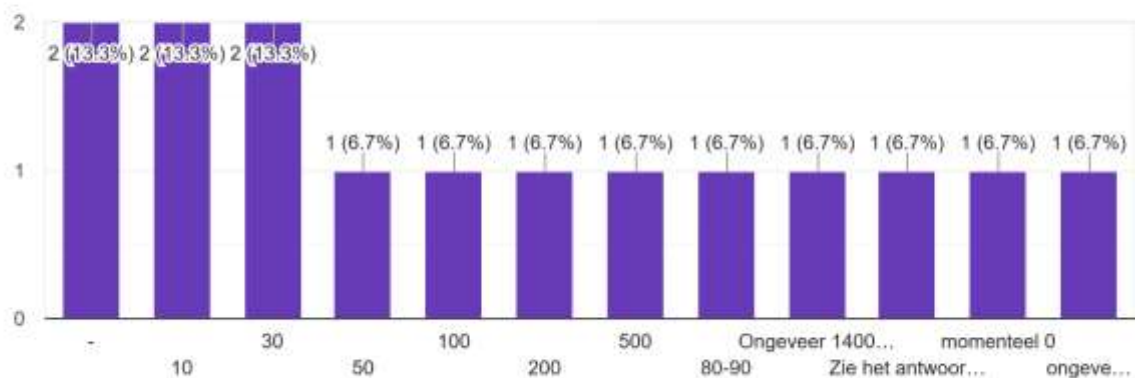
ongeveer 20 pagina's

80-90

Ongeveer 1400 pagina's (+ miljoen karakters)

33. Hoeveel standaard pagina's tekst vertaalt u ongeveer per jaar in de combinatie Hongaars-Nederlands (exclusief literair vertalen)?

15 responses

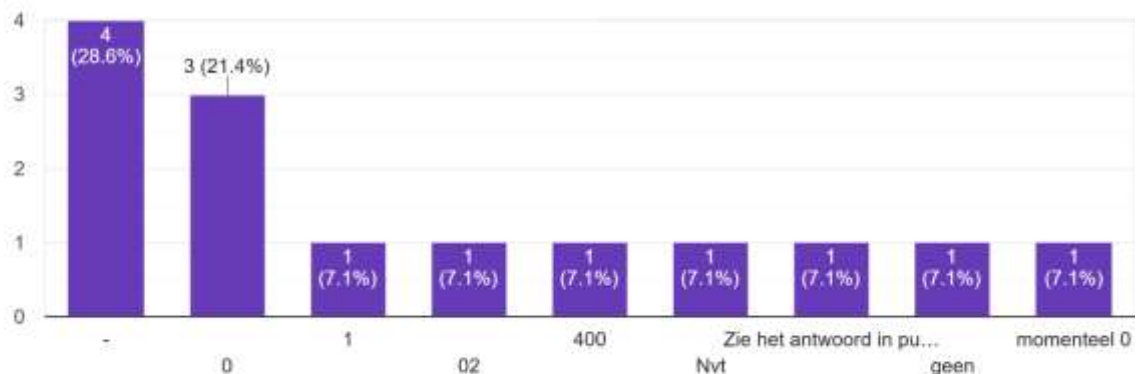

Vraag 34 – Hoeveel standaard pagina's (300 woorden) literaire tekst (voor uitgevers) vertaalt u gemiddeld per jaar in de combinatie Hongaars-Nederlands?

Voor deze pagina hebben we 8 relevante antwoorden gekregen: 10; 10; 30; 30; 50; 100; 200; 500. Verbazingwekkend is dat meerdere respondenten een laag aantal pagina's hebben aangegeven, terwijl literair vertalen meestal een heel boek omvat.

34. Hoeveel standaard pagina's (300 woorden) literaire tekst (voor uitgevers) vertaalt u gemiddeld per jaar in de combinatie Hongaars-Nederlands?

14 responses

Vraag 35 – Hoeveel volle werkdagen (8 uur) vertaalt u gemiddeld per jaar?

Voor deze vraag hebben we vier relevante antwoorden gekregen:

2 dagen per week

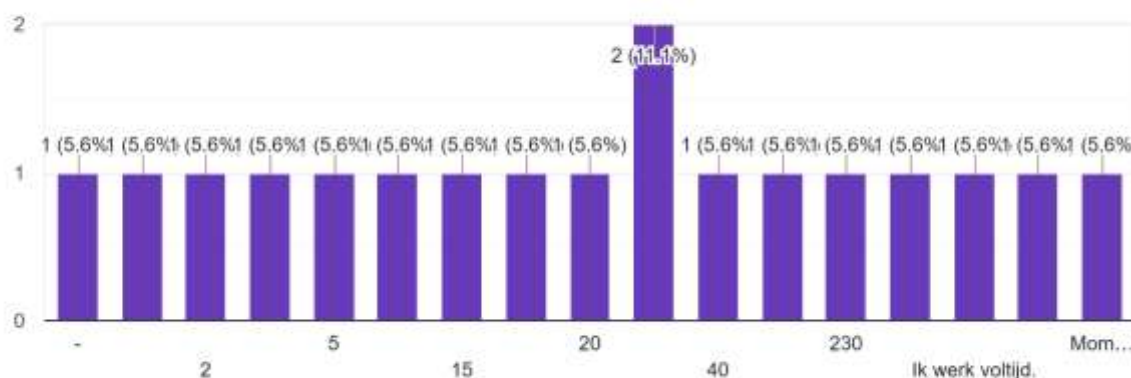
400

1

Momenteel enkele dagen

35. Hoeveel volle werkdagen (8 uur) vertaalt u gemiddeld per jaar?

18 responses

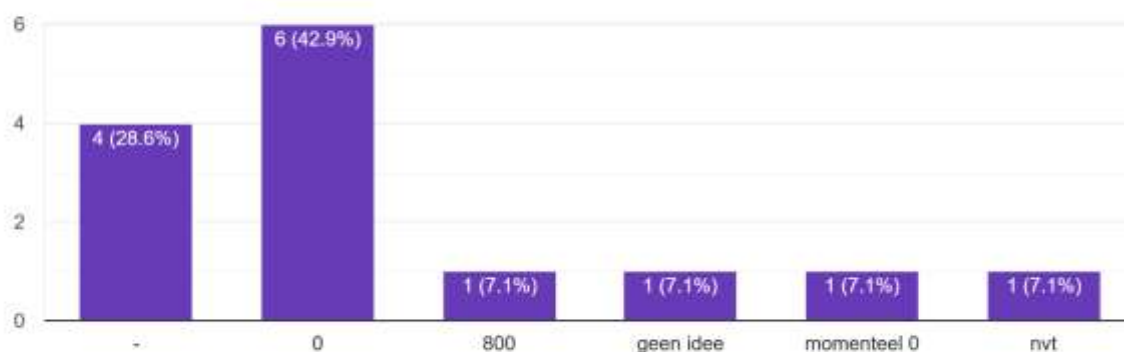

Vraag 36 – Hoeveel minuten audiovisuele inhoud vertaalt u gemiddeld per jaar?

Als antwoord op deze vraag heeft één respondent 800 aangegeven.

36. Hoeveel minuten audiovisuele inhoud vertaalt u gemiddeld per jaar?

14 responses

37. Heeft u nog andere opmerkingen of commentaren (bijvoorbeeld over de positie van vertalers/tolken in de maatschappij, de toekomst van dit beroep, aanvullingen op het formulier)?

Voor deze vraag hebben we vier opmerkingen gekregen:

Software-ontwikkeling gaat snel vooruit, b.v. DeepL is uitstekend.

opvragen van klantennamen of prijspolitiek vind ik niet gepast

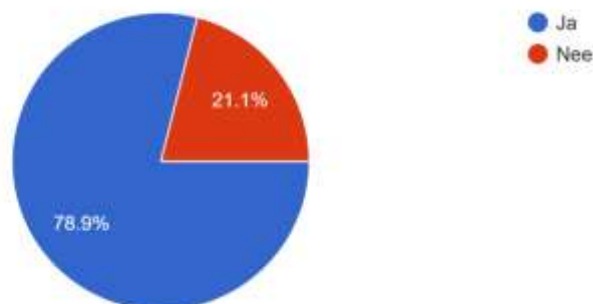
In Hongarije spreken we niet over beedigd tolken/vertalen, wordt standaard in karakters of aanslagen gerekend, wordt er niet altijd netjes omgegaan met de honorering van gecertificeerde/gediplomeerde tolken/vertalers, raad ik jongeren aan om een vak aan te leren en daarnaast goed hun talen te beheersen en zie ik steeds meer dat langzaam aan vooral de mensen overblijven die dit niet als een beroep maar als een roeping zien.

Naast mijn academische verplichtingen heb ik de afgelopen paar jaar geen tijd meer gehad om te tolken of te vertalen. Wat betreft de actuele prijzen etc. heb ik heel weinig zicht op de stand van zaken. Ik ben daarom ook bang dat mijn bijdrage bij dit formulier ook niet per se relevant is voor het onderzoek.

Vraag 38 – Bent u geïnteresseerd om lid te worden van het Netwerk vakvertalen en tolken NEM (NVVT NEM), dat tot doel heeft een beroepsprofiel en onderwijsnormen te ontwikkelen, evenementen voor voortdurende en levenslange opleiding te organiseren, persoonlijke ontmoetingen voor vertalers te organiseren, enz.?

Deze vraag werd door 19 respondenten beantwoord. 4 daarvan willen geen lid worden van het netwerk, 15 hebben de vraag met ja beantwoord.

38. Bent u geïnteresseerd om lid te worden van het Netwerk vakvertalen en tolken NEM (NVVT NEM), dat tot doel heeft een beroepsprofiel en onde...ontmoetingen voor vertalers te organiseren, enz.?
19 responses

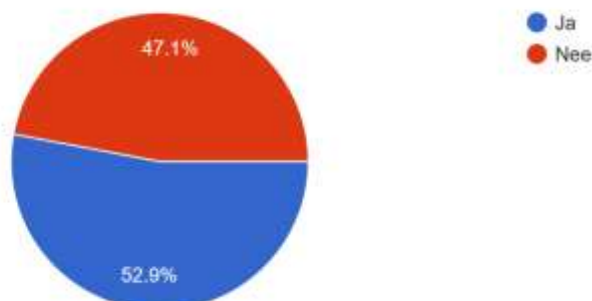
Vraag 39 – Zo ja, heeft u belangstelling voor een persoonlijk profiel op de website van de vereniging waarmee u uw activiteiten kunt promoten?

17 deelnemers hebben deze vraag beantwoord. 9 hebben wel interesse in een profiel, 8 geen interesse.

---

39. Zo ja, heeft u belangstelling voor een persoonlijk profiel op de website van de vereniging waarmee u uw activiteiten kunt promoten?

17 responses

Vraag 40 – Aan welke vorm van bijscholing geeft u voorkeur?

Op deze vraag hebben 19 respondenten een antwoord gegeven: er blijkt een grote interesse te zijn voor bijscholing in het onderwerp tolken en vertalen.

12 respondenten hebben aangegeven interesse te hebben in kortere thematische webinars.

10 respondenten hebben interesse in kortere regionale opleiding met fysieke deelname.

7 respondenten hebben interesse in een zomerschool of nascholing van meerdere dagen (thematische training met fysieke deelname).

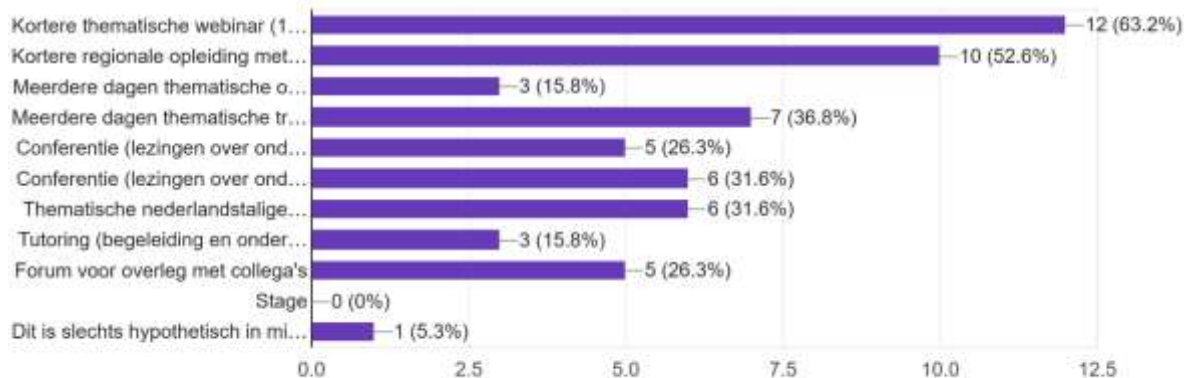
6 respondenten tonen interesse in een conferentie over vertalen, 5 over tolken, weer 6 in een thematische nederlandsstalige sessie op de Internationale Translatologische Conferentie.

5 deelnemers hebben interesse voor een forum voor overleg met collega's.

Drie respondenten tonen interesse in thematische online training, ook 3 in tutoring (begeleiding en ondersteuning door meer ervaren collega's).

40. Aan welke vorm van bijscholing geeft u voorkeur?

19 responses

41. Wij zouden het op prijs stellen als u bereid bent om uw e-mail op te geven zodat we met u persoonlijk contact kunnen opnemen in verband met de deelname aan het nieuw opgerichte Netwerk Vakvertalen en Tolken NEM, informatie over nascholingen en verder onderzoek.

Bij de laatste vraag hebben 13 collega's hun e-mail aangegeven uit interesse voor persoonlijk contact en verdere informatie over het netwerk.

---

6. Leer vertalers/tolken kennen

Profiel 1

Vakvertaler en juridische tolk, 'moedertaalspreker'

Piroska Haász

Mijn achtergrond

Ik ben in Nederland, in een klein dorp in Limburg geboren, nu ben ik gevestigd in een klein stadje in Hongarije. Nederlands is mijn moedertaal, mijn A-taal. Ik ben met Hongaars beginnen te werken, omdat ik in Groningen Finoeegristiek heb gestudeerd. Daar moesten we meteen een keuze maken, welke van de hoofdtalen we zouden gaan studeren. Dat is gezien mijn afkomst voor mij logischerwijze het Hongaars geworden. In principe werk ik altijd in de relatie Hongaars-Nederlands. Soms fietst er wel eens Engels en Duits tussendoor, maar nooit als taal waarheen ik vertaal. Daarnaast heb ik een tijdje als office manager van een vertaalbureau, c.q. uitzendbureau voor ICT'ers gewerkt, vertaal- en communicatiecolleges aan de KRE, Károli Protestantse Universiteit en ook veel taallessen Nederlands en Hongaars aan particuliere klanten gegeven. Maar de laatste ong. 20 jaar komen mijn inkomsten uitsluitend uit vertaal- en tolkdiensten.

Mijn kwalificatie

Al had ik, ondanks dat ik gymnasium alfa met 6 talen in het eindexamenpakket had, tijdens mijn studie (RUG Finoegristiek, met verzwaarde bijvakken Oost-Europakunde en Alfa-informatica) niet de bedoeling om als vertaalster of tolk aan de slag te gaan, de ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat ik toch die kant opgerold ben, want ja, het was de tijd van de Omwenteling. Men plukte ons echt weg vanaf de opleiding. Het Nederlandse bedrijfsleven had op de eerste plaats mensen nodig die het Hongaars beheersten. Zo is het begonnen. En ik vond het steeds interessanter worden. Na een tijdje, omdat ik al een jaar of wat werkte als vertaalster, heb ik ook een examen voor het certificaat voor de talen Hongaars-Nederlands van de tolk- en vertaalopleiding aan de ELTE in Boedapest behaald.

Mijn klanten

Zoals gezegd, ik ben er echt ingerold. Ik stond op een postkantoor in Boedapest te wachten op mijn telefoontje uit Nederland, waar een meneer mij daarna aansprak. Hij was een bloembollenvertegenwoordiger. Dat was in november 1990. Zo ben ik echt begonnen. Die gaf mijn contactgegevens daarna door aan een margarinefabrikant enz. enz. En op een gegeven moment, toen ik nog studeerde, maar net met een beurs in Hongarije was, was er een samenwerkingsverband tussen de Nederlandse en de Hongaarse politie, wat een heel groot project was. En daar had men ook behoorlijk veel tolken Nederlands-Hongaars voor nodig. Via contacten en via de Nederlandse ambassade ben ik bij de instanties begonnen. Zelfs in het begin had ik het niet nodig om zeg maar, reclame voor mezelf te maken. En zo ben ik ook de kant van gerechtstolken/-vertalen opgegaan.

Op dit moment komen mijn klanten vooral uit de overheidssector: justitie, politie, rechtbanken, notarissen, gemeentes, oftewel overheidsdiensten op de eerste plaats. Voor een gedeelte daarvan werk ik rechtstreeks en voor een gedeelte via bureautjes, want in Hongarije is dat nu bijna allemaal uitbesteed. Ik werk ook direct voor Nederlandse, Hongaarse en Belgische klanten. Bureautjes proberen het nog wel, maar ja, de prijzen worden steeds lager geschroefd, dat loont zich zowat niet meer.

Competentieprofiel

Een goede taal- en cultuurbeheersing is een allereerste vereiste natuurlijk. Daarnaast moet je gewoon precies kunnen omgaan met monotonie. Je moet uitdagingen zien, waar andere mensen misschien niet altijd iets in zien. Je moet ook heel goed met geheimhoudingsplicht omgaan, vooral in segmenten die betrekking hebben op instanties. Je moet niet met alles te koop lopen. Bereid zijn om constant te leren, terminologie te monitoren, gewoon ook het nieuws op het gebied van recht volgen in de landen van je talen. En je moet volhouden, ook als het een keer minder

---

gaat; je moet vertrouwen hebben dat het weer aantrekt, of niet. Maar dat maakt niet uit.

Verder vind ik dat je vooral heel nauwkeurig moet zijn. Dus niet denken: "Oh, dat doe ik wel eventjes en ik gooi het maar bij elkaar." Dat geldt vooral voor vertalen. Ik vind het ook belangrijk om empathie te hebben. Je moet empathie, respect hebben voor de tekst, maar ook voor de mensen die je vertolkt of voor wie je vertaalt. Volgens mij wordt men hierdoor een betere tolk of vertaler, maar tegelijk moet je ook afstand kunnen houden. Je mag niet nadrukkelijk een rol in het proces spelen, terwijl je dat wel doet. Het belangrijkste is dat mensen niet merken dat het vertolkt of vertaald is. Als iemand merkt dat dit een vertaalde tekst is, of als je erop wordt aangesproken met "Hallo, je hebt dat verkeerd gezegd" of "Wat ontbreekt er?", dan klopt het niet meer. Je moet aanwezig zijn zonder echt aanwezig te zijn.

Toekomstperspectieven

Zoals ik laatst ook tijdens een gastcollege heb gezegd: ik zou niemand meer aanraden om tolk-vertaler als hoofdvak te gaan studeren. Vroeger zei ik al altijd: leer een beroep. Zorg ervoor dat je echt een beroep hebt en leer daarnaast talen. Mocht dat nog nodig zijn en je vindt het interessant genoeg, ook wat betreft inkomsten, dan kun je altijd nog een vertaal- of tolkopleiding doen. Maar dan pas, nadat je al een basis hebt in iets anders. En zelfs dan zou ik niet meteen zeggen: "Ga talen studeren." Ik ben niet de beste reclame voor deze richting.

Ik zou zeggen: ben je erin geïnteresseerd? Doe het vooral. Maar ik denk niet dat je toekomst er nu nog mee verzekerd is. Kijk, je kunt altijd een niche in de markt vinden, zoals velen van ons hebben gedaan. Maar als iemand aan mij vraagt: 'Denk je dat het een goed idee is, dat mijn dochter Japans gaat studeren?' dan zeg ik: ja, als ze een grote fan van Japan is en van die tekenfilms? Dan zeg ik: oké, als het gewoon uit interesse is, waarom niet? Dan is er ook een historische achtergrond, want je leert natuurlijk nooit alleen de taal. Je leert ook de cultuur, de geschiedenis en alles wat erbij hoort. Maar ja, die moeder vroeg het vooral omdat ze zich afvroeg of de toekomst van haar dochter financieel verzekerd is. En dat is natuurlijk niet het geval. Dat is mijn persoonlijke mening.

Netwerken

Ik ben geen lid meer van beroepsorganisaties voor tolken en vertalers. In het begin dacht ik toen er een dergelijke organisatie hier begon, ongeveer tien, vijftien jaar geleden: eindelijk gebeurt het hier ook, zoals in Nederland. Ik ben naar veel bijeenkomsten gegaan en merkte al snel dat het niet ging om de vertegenwoordiging van vertalers en tolken, maar om die van vertaalbureaus. Een paar jaar later werd er inderdaad een zelfstandige, autonome beroepsorganisatie voor vertalers opgezet,

---

maar ik had het gevoel dat ze zich niet goed konden laten vertegenwoordigen. Aan de andere kant zie ik weinig nut in deze kleinere organisaties en ik zie niet dat ze iets teweeg brengen. Bij de Nederlandse organisaties ben ik niet betrokken vanwege de kosten en omdat ik daar geen voordeel van zie. Ik ben dan daar vertegenwoordigd, terwijl mijn belangrijkste inkomsten uit de Hongaarse markt komen. Maar ik heb wel veel persoonlijk contact met collega's. Ik heb ook altijd mensen aanbevolen, het is goed om te weten, waar anderen beter in zijn dan jijzelf, ken je eigen grenzen. Het is heel belangrijk om die contacten te hebben, want het werkt als een spiegel. Wat ik ervaar, gebeurt dat echt op de markt? Daarom ga ik bijvoorbeeld naar congressen en luister ik naar gastdocenten. Je krijgt een spiegel voorgehouden: klopt mijn ervaring met wat er daadwerkelijk gebeurt? Daarnaast ben ik lid van verschillende vertalersfora, niet alleen van Nederlands-Hongaarse. Om de grote trends te kunnen volgen die zich afspelen. Spelen deze trends zich alleen af binnen de Hongaars-Nederlandse vertaalwereld in Hongarije, of gebeuren ze ook elders? Het is belangrijk om altijd bij de les te blijven. Misschien is het bij literair vertalen anders dan wat ik doe, maar het blijft belangrijk.

Aan de toekomstige collega's

Wensen voor de nieuwe generatie tolken en vertalers: Eigenlijk zou het zo moeten zijn zoals het tien jaar geleden was: er was genoeg werk voor iedereen, het bleef interessant en vertalers kregen redelijk fatsoenlijk betaald. Het belangrijkste is dat er werk is en dat vertalers zich gewaardeerd voelen, dat ze het gevoel hebben dat ze ertoe doen. Maar nu worden we een beetje behandeld als: "Oké, dit kan ook gratis en voor niets door de nieuwe technologische ontwikkelingen, AI en andere, actueel heilige koeien en dat is voor ons bijna net zo goed als wat jullie doen." We worden daardoor respectloos behandeld. In ieder geval moeten vertalers blijven geloven in hun toekomstperspectief. Hoewel ik er zelf wat pessimistischer over ben, maar ik wens het hen wel toe, een goede, gerespecteerde toekomst.

Profiel 2

Docente, freelancer, 'tweetalig'

Michaela Bos

Mijn achtergrond

Ik ben gevestigd in Boedapest en mijn werktalen zijn Nederlands-Hongaars, Engels en in principe ook Frans, hoewel ik in de praktijk weinig met het Frans werk. Zelf ben ik tweetalig opgevoed, met een Nederlandse vader. Actief ben ik het Nederlands gaan gebruiken om te doceren.. Ik ben begonnen met lesgeven op een middelbare school en werk sinds 2017 op de Nederlandse School in Boedapest, waar ik onderwijs geef aan kinderen van peuterleeftijd tot en met de bovenbouw van het voortgezet onderwijs. Gaandeweg kreeg ik ook verzoeken om te tolken in het Nederlands, en door ervaring heb ik mij in dit vakgebied verder ontwikkeld.

Als klassieke freelancer is mijn werk heel gevarieerd. Ik tolk en vertaal, maar mijn voornaamste bezigheid op dit moment is lesgeven. Dit doe ik zowel aan de ELTE in het kader van de EMCI, als aan de Nederlandse School en privéleerlingen. Het onderwijs is voornamelijk gericht op het Nederlands, maar ik geef ook Engels, met een focus op spreekvaardigheid. Hoewel vertalen minder mijn interesse heeft, doe ik het af en toe als het goed uitkomt en het een leuke uitdaging biedt. Voornamelijk literair vertalen trekt mij wel.

Daarnaast werk ik als tweetalige ceremoniemeester op bruiloften, waarbij de Franse taal ook meer nadruk krijgt, aangezien ik vaak te maken heb met Frans-Hongaarse huwelijken, naast Nederlands-Hongaarse bruiloften. Tevens schrijf ik voor een Nederlandse uitgeverij die reisboeken publiceert.

Mijn kwalificatie

Mijn bacheloropleiding was in Internationale Betrekkingen, in het Hongaars, waardoor er geen directe link was met het Nederlands. Om lesbevoegdheid te verkrijgen voor het lesgeven aan de Nederlandse School, heb ik een online traject gevolgd bij Hogeschool InHolland. Voor mijn opleiding tot tolk-vertaler heb ik de masteropleiding Tolken en Vertalen aan de ELTE afgerond, met Hongaars als A-taal, Engels als B-taal en Frans als C-taal. Daarnaast heb ik de EMCI, een postgrad van een jaar, voltooid met dezelfde taalkombinatie.

Mijn klanten

Mijn klanten komen uit verschillende hoeken, voornamelijk via vertaalbureaus, maar ook vaak via-via, wanneer bijvoorbeeld een van mijn collega's hier in Hongarije benaderd wordt en mij vervolgens doorverwijst wanneer zij niet beschikbaar zijn. Voor de bruiloften ben ik te vinden via de website van een daarop gespecialiseerd bedrijf, als ceremoniemeester/tolk voor huwelijken met mijn taalkombinatie.

Wat tolkopdrachten betreft, komen deze uiteindelijk vaak via vertaalbureaus. Ik promoot mijn werk verder nergens, waardoor ik relatief onzichtbaar ben, helaas. Ik heb hier zelf weinig aandacht aan besteed, behalve dat anderen mijn naam doorgeven. De enige vorm van zichtbaarheid die ik heb, is mijn vermelding op de website van het bedrijf voor bruiloften en op de lijst van tolken en vertalers van de Nederlandse Ambassade, wat daardoor ook een bron van werk is. Deze zomer ontving ik bijvoorbeeld twee tolkopdrachten.

Hoewel het logisch en fijn zou zijn om meer aandacht te besteden aan mijn zichtbaarheid, heb ik hier geen affiniteit voor en de tijd ontbreekt me. Ik heb genoeg werk en taken, en hoewel ik mijn profiel graag meer zou willen richten op tolken, is mijn capaciteit momenteel beperkt om dat verder uit te breiden. Misschien in de toekomst, maar op dit moment is dat niet haalbaar.

Competentieprofiel

Stressmanagement is volgens mij een van de belangrijkste factoren in dit vak. Daarnaast spelen communicatievaardigheden een grote rol. Het komt nooit voor dat je als tolk volledig losstaat van de mensen voor wie je tolkt; er is altijd een menselijke component, en het is dan belangrijk dat je goed met mensen om kunt gaan. Flexibiliteit is ook essentieel, aangezien dingen vaak anders lopen dan je had verwacht. Als je in staat bent om niet in paniek te raken wanneer iets niet volgens plan verloopt, helpt dat enorm. Taalvaardigheid is uiteraard van groot belang in dit vak, maar het wordt vaak als iets vanzelfsprekends gezien.

Vorbereiding is ook een cruciaal aspect; het is niet alleen het halve werk, maar misschien zelfs drie vierde van het werk. Daarnaast is een zekere mate van zelfredzaamheid belangrijk. Vaak moet je zelf in staat zijn om problemen op te

---

lossen, omdat niet altijd iedereen bereid is om je uitgebreid te helpen. Proactief en de bereid zijn om jezelf te ondersteunen, zijn dus ook van groot belang.

Toekomstperspectieven

Wanneer mensen mij vragen wat mijn beroep is, noem ik vaak tolk, vertaler, docent, en nog andere functies die ik vervul. Maar uiteindelijk beschouw ik het toch echt als een beroep. Ik ben ervan overtuigd dat de opleiding Tolken en Vertalen, evenals de EMCI, daar een belangrijke bijdrage aan levert. Hoewel dit wellicht een vertekend beeld is, aangezien ik mij in deze professionele bubbel bevind, krijg ik de indruk dat de kwaliteit en professionaliteit in dit vakgebied steeds beter gewaarborgd worden. Er wordt nu veel zorgvuldiger gekeken naar wie waarvoor wordt ingeschakeld, in plaats van dat zomaar iedereen kan tolken voor elke gelegenheid. Dit vind ik een zeer positieve ontwikkeling. Het is ook bemoedigend om te zien dat de normen, waarden en vaardigheden die via deze opleidingen aan toekomstige tolken worden meegegeven, bijdragen aan de verdere professionalisering van het vak. Dit alles speelt een belangrijke rol in het waarborgen van het voortbestaan van het Beroep, met een hoofdletter B.

Netwerken

Ik ben geen lid van beroepsorganisaties voor tolken en vertalers, niet omdat ik ertegen ben, maar omdat ik er simpelweg niet genoeg bij stil heb gestaan om daadwerkelijk lid te worden. Ik waardeer en respecteer de organisatie van dergelijke verenigingen enorm. Wel ben ik lid van de Hongaarstalige Facebookgroep voor tolken en vertalers, waar vaak interessante en soms ook grappige ervaringen gedeeld worden. Toch heb ik het gevoel dat ik daar niet veel aan kan bijdragen, aangezien veel van de discussies gaan over onderwerpen waarin ik minder ervaring heb.

Het zou voor mij echter wel heel interessant zijn, zeker als we nu specifiek naar de Nederlandse-Hongaarse taalkombinatie kijken, om te ontdekken wie er nog meer met deze talen werken in Hongarije. Het lijkt me leuk om een keer een bijeenkomst bij te wonen om in contact te komen met andere professionals in dit vakgebied. Zo'n bijeenkomst zou een waardevolle gelegenheid zijn om ervaringen uit te wisselen, en misschien zelfs werk met elkaar te delen wanneer dat nodig is. Op die manier wordt de professionele 'bubbel' wat groter en kunnen we elkaar beter ondersteunen.

Aan de toekomstige collega's

Wat ik aan toekomstige collega's zou wensen? Succes, uiteraard. Ik denk dat de banden tussen Nederland en Hongarije, zeker met de huidige regering aan beide kanten, goed genoeg zijn om ervoor te zorgen dat er altijd voldoende werk zal zijn voor deze taalkombinatie. Mijn wens voor onszelf, als collega's, is dat we voldoende machtig zijn in het Nederlands om met veel zelfvertrouwen te kunnen tolken naar het Nederlands. Dat zou een enorme meerwaarde zijn voor ons vak en zou het werk een stuk makkelijker en plezieriger maken.

---

7. Conclusie

Wat hebben we geleerd...

Het onderzoek naar de vertaalmarkt en de profielen van professionele vertalers in Hongarije heeft interessante inzichten opgeleverd. De vertaal- en tolkmarkt is bijzonder complex, waardoor een beknopte samenvatting niet volledig recht doet aan de bevindingen. We hebben onderzocht welke opleidingen actieve vertalers hebben gevolgd, voor wie zij werken, hun inkomsten, hun terughoudendheid om hierover te spreken, de invloed van taaltechnologie op hun werk, en de manieren waarop zij hun diensten promoten. Daarnaast hebben we ook gekeken naar hoe zij de toekomst van hun vak zien.

Uit het onderzoek blijkt dat sommige vertalers hun vertaal- en tolkwerk combineren met andere functies, zoals het geven van les aan de universiteit, literair vertalen, of werken voor de overheid. Anderzijds is het aantal vertalers en tolken in Hongarije dat volledig afhankelijk is van hun vertaal- en tolkwerk, inclusief degenen die uitsluitend met het Nederlands werken, relatief klein. Het blijkt dat vertalers en tolken die het Nederlands als werktal hebben, hun beroep vaak als nevenactiviteit uitoefenen. Ze vinden het moeilijk om vragen te beantwoorden over de tijdsbesteding en de inkomsten die voortkomen uit vertalen en tolken (veel respondenten haakten af bij deze vragen). Tegelijkertijd blijkt er een duidelijke behoefte te zijn aan een professionele gemeenschap en verdere scholing, zoals blijkt uit de antwoorden op vragen 40 en 41.

De visie van deze vertalers op hun beroep hebben we samengevat in een selectie van citaten uit interviews die, naar ons oordeel, de kern van hun perspectief op de ontwikkelingen binnen het vakgebied van vertalen en tolken met de Nederlandse taal treffend weergeven. Op basis van het onderzoek en de interviews identificeren wij de volgende uitdagingen binnen deze domeinen:

Competenties

Wat de competenties betreft, hechten de ondervraagden veel waarde aan de zogenaamde soft skills, die, naast de taal- en culturele competenties, noodzakelijk zijn om als professional succesvol te functioneren op de markt van taalmediation. Deze

---

vaardigheden maken zelden deel uit van het opleidingsmateriaal, maar het is de moeite waard om erover na te denken, gezien het feit dat ervaren professionals ze als zo belangrijk beschouwen:

P1: *Daarnaast moet je gewoon precies kunnen omgaan met monotonie. Je moet uitdagingen zien, waar andere mensen misschien niet altijd iets in zien.*

Ik vind het ook belangrijk om empathie te hebben. Je moet empathie, respect hebben voor de tekst, maar ook voor de mensen die je vertolkt of voor wie je vertaalt. Volgens mij wordt men hierdoor een betere tolk of vertaler.

P2: *Stressmanagement is volgens mij een van de belangrijkste factoren in dit vak. Daarnaast spelen communicatievaardigheden een grote rol. Het komt nooit voor dat je als tolk volledig losstaat van de mensen voor wie je tolkt; er is altijd een menselijke component, en het is dan belangrijk dat je goed met mensen om kunt gaan. Flexibiliteit is ook essentieel, aangezien dingen vaak anders lopen dan je had verwacht. Als je in staat bent om niet in paniek te raken wanneer iets niet volgens plan verloopt, helpt dat enorm.*

Kunstmatige intelligentie

P1: *Het belangrijkste is dat er werk is en dat vertalers zich gewaardeerd voelen, dat ze het gevoel hebben dat ze ertoe doen. Maar nu worden we een beetje behandeld als: "Oké, dit kan ook gratis en voor niets door de nieuwe technologische ontwikkelingen, AI en andere, actueel heilige koeien en dat is voor ons bijna net zo goed als wat jullie doen." We worden daardoor respectloos behandeld.*

P2: niet vermeld

Motiveren van de nieuwe generatie

Uit dit gedeelte blijkt dat er op de Hongaarse markt niet voldoende werk in het Nederlands beschikbaar is, of althans niet tegen de tarieven waar de ondervraagden bereid zouden zijn voor te werken. Verdere onderzoeken en interviews zijn nodig om te achterhalen hoe anderen dit probleem ervaren en welke rol kunstmatige intelligentie speelt in de huidige situatie.

P1: *Wensen voor de nieuwe generatie tolken en vertalers: Eigenlijk zou het zo moeten zijn zoals het tien jaar geleden was: er was genoeg werk voor iedereen, het bleef interessant en vertalers kregen redelijk fatsoenlijk betaald.*

P2: *Wat ik aan toekomstige collega's zou wensen? Succes, uiteraard. Ik denk dat de banden tussen Nederland en Hongarije, zeker met de huidige regering aan beide kanten, goed genoeg zijn om ervoor te zorgen dat er altijd voldoende werk zal zijn voor deze taalkombinatie. Mijn wens voor onszelf, als collega's, is dat we voldoende machtig zijn in het Nederlands om met veel zelfvertrouwen te kunnen tolken naar het Nederlands. Dat zou een enorme meerwaarde zijn voor ons vak en zou het werk een stuk makkelijker en plezieriger maken.*

Netwerken

Een interessant gegeven over het netwerk is dat de ondervraagden geen leden zijn van professionele organisaties in Hongarije en geen werk of professionele ondersteuning van deze organisaties verwachten. Desondanks vinden zij het belangrijk om contact te onderhouden met collega's en verlangen zij daarnaar, maar het lijkt erop dat de organisaties hiervoor geen geschikte kaders bieden. Er ontstaat dus een echte kloof tussen de behoeften en de beschikbare gemeenschappen, wat ruimte biedt voor een netwerk van tolken en vertalers.

P1: *Ik ben geen lid meer van beroepsorganisaties voor tolken en vertalers. Maar ik heb wel veel persoonlijk contact met collega's. Ik heb ook altijd mensen aanbevolen, het is goed om te weten, waar anderen beter in zijn dan jijzelf, ken je eigen grenzen. Het is heel belangrijk om die contacten te hebben, want het werkt als een spiegel. Wat ik ervaar, gebeurt dat echt op de markt?*

P2: *Het zou voor mij echter wel heel interessant zijn, zeker als we nu specifiek naar de Nederlandse-Hongaarse taalkombinatie kijken, om te ontdekken wie er nog meer met deze talen werken in Hongarije. Het lijkt me leuk om een keer een bijeenkomst bij te wonen om in contact te komen met andere professionals in dit vakgebied. Zo'n bijeenkomst zou een waardevolle gelegenheid zijn om ervaringen uit te wisselen, en misschien zelfs werk met elkaar te delen wanneer dat nodig is. Op die manier wordt de professionele 'bubbel' wat groter en kunnen we elkaar beter ondersteunen.*

Uit het onderzoek blijkt dat veel actieve vertalers en tolken het van groot belang vinden om samen te werken in een netwerk van collega's, zodat zij gezamenlijk oplossingen kunnen vinden voor de genoemde uitdagingen. Ben je geïnteresseerd in het werk van een vertaler, werk je met het Nederlands als werktal, en wil je op de hoogte blijven van de nieuwste ontwikkelingen binnen de vertaalmarkt, mogelijkheden voor professionalisering en levenslang leren in relevante vakgebieden? En wil je daarnaast wereldwijd contact leggen met vakgenoten? Word dan lid van het Netwerk van

---

Vertalers en Tolken NEM. Meer informatie over het lidmaatschap vind je op de website van het Netwerk: www.nvvtnem.eu.

Bijlage 1

Vragenlijst veldonderzoek

1. Geslacht

Man

Vrouw

Andere:

2. Wat is uw hoogste opleidingsniveau en bij welke instelling?

3. In welk vakgebied bent u afgestudeerd?

- Vertalen en tolken
- Taalonderwijs
- Technische opleidingen
- Natuurwetenschappen
- Andere geesteswetenschappen
- Andere:

4. Hebt u een opleiding als tolk of vertaler?

- Ja
- Nee

5. Als u de vorige vraag met ja hebt beantwoord, welke vertaalopleiding hebt u gevolgd? (Workshops, cursussen, universitaire studies, postdoctorale studies, enz.)

6. Als u zich niet meer met vertalen en tolken in combinatie Hongaars-Nederlands bezighoudt, geef dan aan waarom u bent gestopt en hoeveel jaar u actief bent geweest?

7. Op welke gebieden zou u graag een betere opleiding en training zien voor uw praktijk? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Vertaaltheorie
- Tolktheorie
- Vakvertalen
- Boekvertaling

-
- Audiovisuele vertaling
  - CAT-tools
  - Post-editen van automatische vertaling
  - Simultaan tolken
  - Consecutief tolken
  - Soft skills (marktcompetentie, activiteitenbeheer, promotie)
  - Andere:

8. Ik hou me bezig met: (meerkeuze)

- literaire vertaling
- vakvertaling
- audiovisuele vertaling
- post-editen van automatische vertalingen
- tolken
- beëdigd tolken
- beëdigd vertalen
- sociaal tolken
- sociaal vertalen
- Andere:

9. In welke domeinen vertaalt u de grootste omvang teksten?

- Medisch/zorg
- Farmaceutische industrie
- Verzekeringen
- Economisch
- Technisch
- Vervoer
- Technische documentatie van voertuigen
- Persoonlijke documenten
- Arbeidsrecht
- Strafrecht
- Handelsrecht
- Burgerlijk recht
- Douane
- Marketing
- Andere:

10. Hebt u een examen/test moeten afleggen om het vertalen en tolken in een bepaalde specialisatie/voor een bepaalde opdrachtgever of instelling te mogen uitoefenen? (meerkeuze)

-
- Taalexamen
  - Examen over de wetgeving inzake de activiteit van beëdigd vertalen
  - Theoretisch - translatologisch
  - Vertaalvaardigheden
  - Tolkvaardigheden
  - Werken met CAT-tools
  - geen
  - Andere:

11. Wie heeft het examen/de toets opgemaakt en geëvalueerd?

12. Hoeveel jaar vertaalervaring hebt u?

13. Hoeveel jaar tolkervaring hebt u?

14. In welk land bent u gevestigd?

- Hongarije
- Nederland
- België
- Andere:

15. Geef aan in welke regio/stad u gevestigd bent:

16. Ik ben:

- uitsluitend vertaler
- voornamelijk vertaler, maar af en toe tolk ik
- zowel vertaler als tolk
- voornamelijk tolk, maar af en toe vertaal ik
- uitsluitend tolk
- Andere:

17. In welke talencombinatie vertaalt u? (meerkeuze)

- Nederlands naar Hongaars
- Hongaars naar Nederlands
- Andere:

18. In welke talencombinatie tolkt u? (meerkeuze)

- Nederlands naar Hongaars
- Hongaars naar Nederlands
- Andere:

---

19. In welke andere werktalen vertaalt en/of tolkt u?

20. Welk percentage van uw totaal inkomen bestaat ongeveer uit inkomsten van onderstaande activiteiten (in de combinatie Hongaars-Nederlands)?

0 - 25 %   25 - 50 %   50 - 75 %   75 - 100%

Literair vertalen

Vakvertalen

Tolken

Audiovisuele vertaling

Literair vertalen

Vakvertalen

Tolken

Audiovisuele vertaling

21. Ongeveer welk deel van uw totaal inkomen bestaat uit inkomsten van vertalen en tolken in de combinatie Hongaars-Nederlands?

- 0 - 25 %
- 25 - 50 %
- 50 - 75 %
- 75 - 100%
- Andere:

22. Ik gebruik CAT-tools:

- bij elke vertaling
- bij de meeste vertalingen
- bij sommige vertalingen
- Ik vertaal zonder CAT-tools
- Ik vertaal niet

23. Ik gebruik meestal: (meerkeuze)

Eigen licentie   ter beschikking gesteld door opdrachtgever

Trados

memoQ

Wordfast

Memsources/Phrase

Logos Meme

OmegaT

Déjà Vu

Ik gebruik geen CAT-programma's

Andere

---

24. Als u geen CAT-tools gebruikt, geef dan de reden aan.

25. Hoe berekent u het vaakst het tarief voor vertaalopdrachten? (meerkeuze)

- Per aantal tekens met spaties in de brontekst
- Per aantal tekens zonder spaties in de brontekst
- Per aantal tekens met spaties in de doelttekst
- Per aantal tekens zonder spaties in de doelttekst
- Per bronwoord
- Per doelwoord
- Per standaard pagina van de brontekst
- Per standaard pagina van de doelttekst
- Per project
- Per bronregel
- Per doelregel
- Per minuut (audiovisuele vertaling)
- Per 10 minuten (audiovisuele vertaling)
- Ik vertaal niet
- Ik doe geen vertalingen voor geld
- Andere:

26. Werkt u overwegend voor

- Directe klanten - natuurlijke personen
- Directe klanten - rechtspersonen
- Vertaalbureaus
- Overheidsinstellingen

27. Kunt u alstublieft vijf vertaalbureaus aanduiden die u het grootste omvang werk leveren?

28. Hoe berekent u het vaakst het minimale tarief voor het tolken?

- Per uur
- 2 uur
- 3 uur
- Halve dag
- Hele dag
- Ik tolk niet
- Andere:

29. Hoe gaat u om met concurrentiedruk? (meerkeuze)

- Indien nodig verlaag ik de prijzen.

- Ik verlaag mijn prijzen niet, als mij geen passend bedrag wordt geboden, neem ik de opdracht niet aan.
- Ik zoek naar nieuwe klanten en probeer te concurreren op kwaliteit.
- Ik investeer in reclame en promotie.
- Ik ben actief op sociale netwerken, neem deel aan online discussies, enz.
- Ik hou me niet bezig met concurrentiedruk, er zijn er maar weinig in ons vakgebied.
- Concurrentiedruk interesseert me niet, ik vertaal/tolk omdat ik er plezier in heb.
- Andere:

30a. Deze vraag is alleen voor vertalers en tolken in Hongarije. Welk bedrag in EUR per standaard pagina brengt u meestal in rekening bij het vertalen? (1 standaard pagina = 1800 tekens met spaties)

Minder dan 50 / 50-54 / 55-59 / 60-64 / 65-70 / 71-75 / 76-80 / 81-85 / Meer dan 85

Beëdigde vertaling voor een overheidsinstantie

Beëdigde vertaling voor natuurlijke/rechtspersoon

Niet-beëdigde vertaling

Boekvertaling

Beëdigde vertaling voor een overheidsinstantie

Beëdigde vertaling voor natuurlijke/rechtspersoon

Niet-beëdigde vertaling

Boekvertaling

30b. Deze vraag is alleen voor vertalers en tolken in Nederland en België. Welk bedrag in EUR per standaard pagina brengt u meestal in rekening bij het vertalen? (1 standaard pagina = 300 woorden)

Minder dan 16 / 16-20 / 21-25 / 26-30 / 31-35 / 36-40 / 41-45 / 46-50 / Meer dan 50

Beëdigde vertaling voor een overheidsinstantie

Beëdigde vertaling voor natuurlijke/rechtspersoon

Niet-beëdigde vertaling

Boekvertaling

Beëdigde vertaling voor een overheidsinstantie

Beëdigde vertaling voor natuurlijke/rechtspersoon

Niet-beëdigde vertaling

Boekvertaling

31a. Deze vraag is alleen voor vertalers en tolken in Hongarije. Welk bedrag in EUR brengt u meestal per uur in rekening voor het tolken? (indien u een tarief voor een halve dag/hele dag hanteert, geef dan de omrekening per uur aan)

70-80 / 81-90 / 91-100 / 101-110 / 111-120 / 121-130 / 131-140 / 141-150 / meer dan 150

Beëdigd tolken voor een overheidsinstantie

Beëdigd tolken voor een natuurlijke/rechtspersoon
Sociaal tolken
Commercieel tolken
Tolken voor Europese instellingen
Beëdigd tolken voor een overheidsinstantie
Beëdigd tolken voor een natuurlijke/rechtspersoon
Sociaal tolken
Commercieel tolken
Tolken voor Europese instellingen

31b. Deze vraag is alleen voor vertalers en tolken in Nederland en België. Welk bedrag in EUR brengt u meestal per uur in rekening voor het tolken? (indien u een tarief voor een halve dag/hele dag hanteert, geef dan de omrekening per uur aan)

10-20 / 21-30 / 31-40 / 41-50 / 51-60 / 61-100 / 101-150 / 151-200 / meer dan 200

Beëdigd tolken voor een overheidsinstantie
Beëdigd tolken voor een natuurlijke/rechtspersoon
Sociaal tolken
Commercieel tolken
Tolken voor Europese instellingen
Beëdigd tolken voor een overheidsinstantie
Beëdigd tolken voor een natuurlijke/rechtspersoon
Sociaal tolken
Commercieel tolken
Tolken voor Europese instellingen

32. Hoeveel PLN (EUR) rekent u per minuut voor audiovisuele vertalingen?

33. Hoeveel standaard pagina's tekst vertaalt u ongeveer per jaar in de combinatie Hongaars-Nederlands (exclusief literair vertalen)?

34. Hoeveel standaard pagina's (300 woorden) literaire tekst (voor uitgevers) vertaalt u gemiddeld per jaar in de combinatie Hongaars-Nederlands?

35. Hoeveel volle werkdagen (8 uur) vertaalt u gemiddeld per jaar?

36. Hoeveel minuten audiovisuele inhoud vertaalt u gemiddeld per jaar?

37. Hebt u nog andere opmerkingen of commentaren (bijvoorbeeld over de positie van vertalers/tolken in de maatschappij, de toekomst van dit beroep, aanvullingen op het formulier)?

---

38. Bent u geïnteresseerd om lid te worden van het Netwerk Vakvertalen en Tolken NEM (NVVT NEM), dat tot doel heeft een beroepsprofiel en onderwijsnormen te ontwikkelen, evenementen voor voortdurende en levenslange opleiding te organiseren, persoonlijke ontmoetingen voor vertalers te organiseren, enz.?

- Ja
- Nee

39. Zo ja, hebt u belangstelling voor een persoonlijk profiel op de website van de vereniging waarmee u uw activiteiten kunt promoten?

- Ja
- Nee

40. Aan welke vorm van bijscholing geeft u voorkeur?

- Kortere thematische webinar (1-3 uur)
- Kortere regionale opleiding met fysieke deelname (nascholing)
- Meerdere dagen thematische onlinetraining
- Meerdere dagen thematische training met fysieke deelname (zomerschool, nascholing)
- Conferentie (lezingen over onderzoek en theorie, paneldiscussies en thematische workshops) online
- Conferentie (lezingen over onderzoek en theorie, paneldiscussies en thematische workshops) fysiek
- Thematische Nederlandstalige sessie op de Internationale Translatologische Conferentie (met de mogelijkheid om deel te nemen aan de volledige conferentie)
- Tutoring (begeleiding en ondersteuning door meer ervaren collega)
- Forum voor overleg met collega's
- Stage
- Andere:

41. We zouden het op prijs stellen als u bereid bent om uw e-mail op te geven zodat we met u persoonlijk contact kunnen opnemen in verband met de deelname aan het nieuw opgerichte Netwerk Vakvertalen en Tolken NEM, informatie over nascholingen en verder onderzoek.

Bijlage 2

Vragenlijst interviews met vertalers

Mijn achtergrond

1. Waar bent u gevestigd?
2. Wat zijn uw werktalen?
3. Hoe begon u met het Nederlands te werken?
4. Hoe zou u uw beroep omschrijven?
5. Hoe lang houdt u zich ermee bezig?

Mijn kwalificatie

6. Welke opleiding(en) heeft u voor de uitvoering van dit beroep gevolgd? Heeft u een opleiding Nederlands gevolgd?
7. Welke nascholingen, examens, certificaten heeft u behaald?

Mijn klanten

1. Waar komen uw klanten vandaan?
2. Hoe promoot u uw werk? Hoe zoekt u naar klanten? Hoe vergroot u uw zichtbaarheid? Vindt u het zinvol om zich zichtbaar te maken via een beroepsorganisatie?

Competentieprofiel

3. Welke competenties en kennis vindt u belangrijk voor de uitvoering van dit beroep?
4. Welke rol speelt taaltechnologie in uw beroep?
5. Voelt u zich bedreigd door KI?

Toekomstperspectieven

6. Hoe ziet u de toekomstperspectieven van dit beroep?
7. Wat vindt u het leukste aan uw beroep?
8. Wat zijn de grootste uitdagingen van uw beroep?
9. Als u opnieuw zou mogen kiezen, zou u weer hetzelfde beroep kiezen?

Netwerken

10. Bent u lid van een beroepsorganisatie? Waarom wel, waarom niet? Bent u in contact met collega's? Kent u collega's in uw land en de omliggende landen? Bent u lid van vertalersfora online? Van welke? Wat is de toegevoegde waarde ervan?
11. Zou u graag meer in contact willen zijn met collega's?

Aan de toekomstige collega's

12. Wat zou u de nieuwe generatie vertalers en tolken Nederlands wensen voor de toekomst?

